

ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

MACBETH

MACBETH

NAKLADATELSTVÍ
ROMEO

Přeložil Jiří Josek

*Tato kniha vychází za finanční podpory
Ministerstva kultury České republiky
a jako součást výzkumného záměru na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy
„Základy moderního světa v zrcadle literatury a filozofie“ (MSM 0021620824).*

Translation, Preface, and Commentary © Jiří Josek, 2005

ISBN 80-86573-09-5

PŘEDMLUVA

Macbeth je zřejmě předposlední z Shakespearových vrcholných tragédií (**Julius Caesar, Hamlet, Othello, Macbeth, Král Lear**), které dramatik napsal v průběhu několika let na přelomu 16. a 17. století. V dějinách Anglie je to období zlomové. Dochází ke změně na anglickém trůně – po zesnulé bezdětné královně Alžbětě I. se vlády ujímá skotský král Jakub – a proměňuje se i politické a společenské klima. Končí feudální éra s pevně danou hierarchií hodnot. Etické, morální i náboženské jistoty jsou narušeny, rodí se společnost ovládaná zcela jinými vztahy. Shakespearovým tématem těchto let je střet nového a starého světa v nitru postav, které nesou za stav společnosti odpovědnost. V uvedených hrách spojuje autor klasický půdorys tragédie velkého člověka nezadržitelně směřujícího k pádu s psychologicky přesnou povahokresbou. A přestože jde ve všech případech o adaptace starších pramenů, každá z velkých tragédií odrážela i soudobé společenské a politické poměry a působila aktuálně na tehdejší diváky.

V případě **Macbetha** je dobová aktuálnost spojena především s králem Jakubem I. Hrou ze skotských dějin chtěl dramatik oslavit nástup panovníka, který se stal navíc patronem jeho herecké společnosti. Látku čerpal zejména z Holinshedových *Kronik Anglie, Skotska a Irska*. Zde našel dva samostatné příběhy, které propojil, doplnil detaily z dalších zdrojů a přidal k nim scény a výjevy z vlastní invence. První příběh pojednává o šlechtici Donwaldovi, který z pomsty a na naléhání své ženy dal na svém hradě Forresu zabít krále Duffa a sám pak zabil opilé komorníky, na které vraždu krále svedl. Příběh o králi Macbethovi pak přebírá Shakespeare z kroniky takřka věrně, s mnoha detaily, ba až doslovnými citacemi, jak je tomu například u rozhovoru Macbetha a Banqua s čarodějnicemi či Mucduffa s Malcolmem. Několika drobnými, ale dosti významnými odchylkami od původní látky však dokázal učinit z torza příběhu o tyranském králi z jedenáctého století psychologické drama moderního člověka. Zatímco Holinshedův Macbeth svede v delším časovém úseku tři vítězné bitvy, Shakespearův Macbeth své hrdinské činy vykoná v jediném dni. Zatímco v kronice zabíjí Macbeth s Banquovou pomocí svého bratrance krále Duncana, slabého a neschopného panovníka, z pocitu oprávněné křivdy, Shakespeare motivuje vraždu zejména Macbethovou ctižádostí. Královraž-

du nechává dramatik jen na Macbethovi a jeho ženě nejen kvůli tomu, že spoluvina Banqua, legendárního předchůdce rodu Stuartovců, a tedy i krále Jakuba I., by byla z pochopitelných důvodů nepřípustná, ale rovněž proto, že chce veškerou pozornost soustředit na titulního hrdinu. U Holinsheda Macbeth po násilném nástupu na trůn deset let spravedlivě vládne, ale pak „ukáže svou pravou povahu“. Dá zabít Banqua a zmámen šalebným proroctvím „jistě čarodějnice“ v sedmi závěrečných letech své vlády nastolí teror. Nelítostně okrádá a likviduje skotské šlechtice. Zejména má spadeno na Macduffa, který se odmítl osobně účastnit výstavby hradu Duncinanu. Když pak Macbeth zjistí, že Macduff proti němu v Anglii hledá pomoc, oblehne jeho hrad a vyvraždí jeho rodinu i služebnictvo. Shakespearův Macbeth zažívá po vítězství krátké opojení slávou, které ho vybičuje k násilnému činu, nezadržitelně však ztrácí svou integritu a v rychlém sledu vrší jednu krutost na druhou. Přepřepování epicky rozvětveného děje z pramenů v tematicky i časově sevřený dramatický tvar je metoda, kterou právě ve svých vrcholných tragédiích dovádí Shakespeare k mistrovství.

Téma násilného uchvácení trůnu může být chápáno jako další úlitba Jakubu I., který o tomto problému napsal dvě učená pojednání (napsal knihu i o jiném tématu hry, o čarodějnictví, s názvem *Démonologie*). Ve spojitosti s tzv „prachovým spiknutím“, odhaleným 4. listopadu 1605, při němž měl být vyhozen do povětří anglický Parlament i s panovníkem, se ale téma královraždy jeví v té době jako mimořádně aktuální. Narážka na toto spiknutí se zřejmě objevuje v hrubě komickém výstupu vrátného, který dramatik do příběhu připsal spolu s dalšími dramaticky účinnými výjevy, jako je Macbethovo vidění díky, Macbethův hovor s Banquovými vrahy, zjevení Banquova ducha na hostině, druhá Macbethova návštěva čarodějnic, náměsíčné obcházení lady Macbeth a jiné. Od „prachového spiknutí“ se odvozuje i přibližná datace vzniku tohoto dramatického díla. Traduje se názor, že hra byla poprvé předváděna na královském zámku Hampton Court v létě 1606 a ve stejném roce se zřejmě objevila i v divadle *Globe*.

Macbeth je tragédií ctižádosti. V mnoha ohledech tak připomíná Shakespearovu ranou historickou hru **Král Richard III**. I Richard zatouží po trůnu a zmocní se ho násilím. Jeho ctižádost má sice psychologickou motivaci (vyrůstá i z jeho tělesného postižení), ale jinak je to člověk od začátku do konce jednoznačně zlý, který jde za svým cílem bez sebemenších výčitek svědomí. Dramatik tu vypráví příběh především politický, příběh o mechanismu moci a historické spravedlnosti, která časem napraví stav věcí lidských. Macbeth je jiný. Uvědomuje si až příliš dobře zvrácenost a dosah svého činu, a to už předtím, než se k němu po krušném vnitřním

boji odhodlá. Podlehne pokušení, jež je silnější než on sám, a neodvratně se dostává do vleku následků. **Macbeth** je hra, v níž se základní dramatický konflikt odehrává v psychice titulní postavy. Dramatik tu vypráví příběh o přerodu uctívaného hrdiny v nenáviděného tyрана a snaží se dopátrat příčin takové proměny.

Shakespearova schopnost vyjadřovat paradoxy lidské existence dvojjedním jazykem básně a dramatu nachází v **Macbethovi** vrcholné uplatnění. Už od počátečního výjevu čarodějnic, volajících: „Děs je krása, krása děs!“, je nastoleno téma nejednoznačnosti. Protiklady splývají, nepřírozené se stává přirozeným, muž je obviňován ze zženštilosti a žena se chce svého ženství zbavit, zdání se stává skutečností a skutečnost zdáním. Stejně jako Duch zjevený Hamletovi mohl být pouhou chimérou, mohou být i čarodějnice, které Macbethovi vyjevují královskou budoucnost, pouze výplodem jeho fantazie zjištěné triumfálními pocity vítěze. Ve velkých Shakespearových tragédiích stojí vždy na jedné straně dvojnáčnost vjemů, pocitů a slov a na druhé straně jednoznačný, nezvratný čin. Zatímco u Hamleta rozum ochromuje jeho schopnost jednat (nechce se nechat oklamat zdáním a potřebuje pro své konání důkaz) a Othello jedná v pomnutí smyslů, oklamán Jagem, Macbeth podnícen dvojnáčným proroctvím propadne klamu o své výjimečnosti a vědomě mystifikuje sám sebe. Svou vůli staví nad zákonitost a řád světa, svými činy předbíhá čas, a když ho konečně dostihne určený úděl, uvědomuje si marnost a bezvýznamnost veškerého svého snažení. Pro Othella je smrt očistným vysvobozením z bludu, pro Macbetha trapným koncem nesmyslného života.

*Život je pouhý stín, ubohý herec,
co chvíli křepčí, křičí na scéně
a zmlkne navždy. Je to historka
vypravovaná blbcem, ruch a vzruch
postrádající smysl.*

Macbeth je hra, v níž je intenzita prožitku mezních dramatických situací umocněna silou básnického výrazu. V pochmurné scenerii skotských plání a vřesovišť, osamocených hradů plných temných zákoutí se v nočním čase při výkřicích nočních ptáků a za doprovodu hrozivého bušení na bránu odehrávají krvavé děje, které si netroufají na světlo denní. Do těchto kulis ze skotských balad umístil Shakespeare archetypální příběh, v němž svým současníkům varovně odhaloval běsy lidské duše a kterým dodnes ukazuje, jak se v člověku rodí zlo.

MACBETH

MACBETH

DRAMATIS PERSONAE

DUNCAN, King of Scotland
MALCOLM } his sons
DONALBAIN }
MACBETH } generals of the King's army
BANQUO }
MACDUFF }
LENNOX } noblemen of Scotland
ROSS }
MENTETH }
ANGUS }
CATHNESS }
FLEANCE, son to Banquo
SIWARD, Earl of Northumberland, general of the English forces
YOUNG SIWARD, his son
SEYTON, an officer attending on Macbeth
BOY, son to Macduff
ENGLISH DOCTOR
SCOTCH DOCTOR
CAPTAIN
PORTER
OLD MAN
LADY MACBETH
LADY MACDUFF
GENTLEWOMAN, attending on Lady Macbeth
HECATE
THREE WITCHES
Lords, Gentlemen, Officers, Soldiers, Murderers, Attendants,
and Messengers; the Ghost of Banquo, and other Apparitions

Scene: Scotland and in IV/3 England.

O S O B Y

DUNCAN, skotský král
MALCOLM } jeho synové
DONALBAIN }
MACBETH } královi vojevůdci
BANQUO }
MACDUFF }
LENNOX } skotští šlechtici
ROSS }
MENTETH }
ANGUS }
CATHNESS }
FLEANCE, Banquův syn
SIWARD, hrabě northumberlandský, velitel anglických vojsk
MLADÝ SIWARD, jeho syn
SEYTON, důstojník v Macbethových službách
CHLAPEC, Macduffův syn
ANGLICKÝ DOKTOR
SKOTSKÝ DOKTOR
KAPITÁN
VRÁTNÝ
STAŘEC
LADY MACBETH
LADY MACDUFF
KOMORNÁ, sloužící Lady Macbeth
HEKATÉ
TŘI ČARODĚJNICE
Šlechtici, pánové, důstojníci, vojáci, vrazi, sloužící a poslové;
Banquův duch a jiné přízraky.

Místo děje: Skotsko a v IV/3 Anglie.

ACT I.

SCENE 1. AN OPEN PLACE.

*Thunder and lightning.
Enter three Witches.*

1. WITCH When shall we three meet again?
In thunder, lightning, or in rain?
2. WITCH When the hurlyburly's done,
When the battle's lost and won.
3. WITCH That will be ere the set of sun. 5
1. WITCH Where the place?
2. WITCH Upon the heath.
3. WITCH There to meet with Macbeth.
1. WITCH I come, Graymalkin!
2. WITCH Paddock calls.
3. WITCH Anon.
- ALL Fair is foul, and foul is fair:
Hover through the fog and filthy air. 10
- Exeunt.*

SCENE 2. A CAMP NEAR FORRES.

*Alarum within. Enter Duncan, Malcolm, Donalbain,
Lennox, with Attendants, meeting a bleeding Captain.*

- DUNCAN What bloody man is that? He can report,
As seemeth by his plight, of the revolt
The newest state.
- MALCOLM This is the sergeant
Who like a good and hardy soldier fought
'Gainst my captivity. Hail, brave friend! 5

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1. PUSTINA.

*Hromy a blesky.
Vystoupí tři čarodějnice.*

1. ČAROD. Kdy sejdeme se zas my tři
v rozbouřeném povětří?
2. ČAROD. Až rozhodne se v lité bitce
o vítězství a o porážce.
3. ČAROD. To stane se, než zajde slunce. 5
1. ČAROD. Kde sejdem se?
2. ČAROD. Na kraji blat.
3. ČAROD. Macbethovi tam budem přát.
1. ČAROD. Už jdu, Moure!
2. ČAROD. Kvak volá.
3. ČAROD. Jdem!
- VŠECHNY Děs je krása, krása děs.
Štiplavou mhou se nechme nést. 10
- Odejdou.*

SCÉNA 2. LEŽENÍ POBLÍŽ FORRESU.

*Za scénou bitevní vřava. Vystoupí král Duncan, Malcolm,
Donalbain, Lennox, sloužící, z druhé strany krvácející Kapitán.*

- DUNCAN Kdo je ten chlap? Je celý od krve.
Snad bude vědět, co je nového
na bojišti.
- MALCOLM To je ten kapitán,
který mě obětavě vysekal
ze zajetí. Příteli, zdravím tě! 5

	Say to the king the knowledge of the broil As thou didst leave it.	
CAPTAIN	Doubtful it stood; As two spent swimmers, that do cling together And choke their art. The merciless Macdonwald – Worthy to be a rebel, for to that 10 The multiplying villanies of nature Do swarm upon him – from the western isles Of kerns and gallowglasses is supplied; And fortune, on his damned quarrel smiling, Show'd like a rebel's whore: but all's too weak: 15 For brave Macbeth – well he deserves that name – Disdaining fortune, with his brandish'd steel, Which smoked with bloody execution, Like valour's minion carved out his passage Till he faced the slave; 20 Which ne'er shook hands, nor bade farewell to him, Till he unseam'd him from the nave to the chaps, And fix'd his head upon our battlements.	
DUNCAN	O valiant cousin! Worthy gentleman!	
CAPTAIN	As whence the sun 'gins his reflection 25 Shipwrecking storms and direful thunders break, So from that spring whence comfort seem'd to come Discomfort swells. Mark, king of Scotland, mark: No sooner justice had with valour arm'd Compell'd these skipping kerns to trust their heels, 30 But the Norweyan lord surveying vantage, With furbish'd arms and new supplies of men Began a fresh assault.	
DUNCAN	Dismay'd not this Our captains, Macbeth and Banquo?	
CAPTAIN	Yes; 35 As sparrows eagles, or the hare the lion. If I say sooth, I must report they were As cannons overcharged with double cracks, so they Doubly redoubled strokes upon the foe: Except they meant to bathe in reeking wounds, Or memorise another Golgotha, 40 I cannot tell – But I am faint, my gashes cry for help.	
DUNCAN	So well thy words become thee as thy wounds; They smack of honour both. – Go get him surgeons.	

	Řekni králi, jak probíhala bitva, když jsi byl v poli.	
KAPITÁN	Dlouho nerozhodně. Bylo to, jak když se dva tonoucí navzájem táhnou ke dnu. Macdonwald, který je zlem tak prolezlý, že má 10 snad rebelii v krvi, získal náhle až ze severu, z Hebrid, posily irských a dalších žoldáků. A tak to vypadalo, že mu prodejná Štěstěna přeje. Ale to se splet. 15 Srdnatý Macbeth – jak mu musím říkat – vzal osud do svých rukou. Klestil si krvavou stezku polem, až se mu kouřilo z meče, než se ocitl tváří v tvář před tím lumpem. 20 A nemazlil se s ním, bez pozdravu mu břicho rozpáral až po bradu a jeho hlavu vztyčil na hradbách.	
DUNCAN	Můj bratranec je rek a hrdina!	
KAPITÁN	Však stejně jako nejparnější žár 25 je zdrojem bouří a ledových krup, tak chvíle, která slibovala klid, zrodila neklid. Skotský králi, věz, že sotva chrabrost podepřená právem vyhnala nájezdníky ze země, 30 využil vládce Norů výhody a s novým vojskem čerstvých žoldáků vyrazil proti nám.	
DUNCAN	Lekli se ho Macbeth a Banquo, naši vojevůdci?	
KAPITÁN	Ano. 35 Jak orel vrabce, jak zajíce lev. Po pravdě řečeno, nabilo je to dvojnásob odhodláním, takže se na Nora vrhli s dvakrát větší silou. Možná je hnala krvežíznivost anebo touha proslavit se novou 40 Golgotou, nevím – Omdlévám, moje rány křičí: „Pomoc!“	
DUNCAN	Tvé rány i tvá slova hovoří jazykem cti. – Vemte ho k lékařům!	

Exit Captain, attended.

Who comes here?

Enter Ross and Angus.

MALCOLM	The worthy thane of Ross.	45
LENNOX	What a haste looks through his eyes! So should he look That seems to speak things strange.	
ROSS	God save the king!	
DUNCAN	Whence camest thou, worthy thane?	
ROSS	From Fife, great king; Where the Norway banners flout the sky And fan our people cold. Norway himself, With terrible numbers, Assisted by that most disloyal traitor The thane of Cawdor, began a dismal conflict; Till that Bellona's bridegroom, lapp'd in proof, Confronted him with self-comparisons, Point against point rebellious, arm 'gainst arm. Curbing his lavish spirit: and, to conclude, The victory fell on us.	50 55
DUNCAN	Great happiness!	
ROSS	That now Sweno, the Norway's king, craves composition: Nor would we deign him burial of his men Till he disbursed at Saint Colme's Inch Ten thousand dollars to our general use.	60
DUNCAN	No more that thane of Cawdor shall deceive Our bosom interest. – Go pronounce his present death, And with his former title greet Macbeth.	65
ROSS	I'll see it done.	
DUNCAN	What he hath lost noble Macbeth hath won.	

Exeunt.

SCENE 3. A HEATH.

Thunder. Enter the three Witches.

1. WITCH Where hast thou been, sister?
2. WITCH Killing swine.

Odejde Kapitán s doprovodem.

Kdo to sem jde?

Vystoupí Ross a Angus.

MALCOLM	Thén z Rossu, Milosti.	45
LENNOX	V očích mu čtu, že jeho posláním je naléhavé.	
ROSS	Bůh ochraňuj krále!	
DUNCAN	Odkud přicházíš?	
ROSS	Z Fifu, Milosti. Tam Norové až k nebi vztyčili své korouhve a z jejich třepotu nám mrzla krev, kolik jich bylo. Jim přispěchal na pomoc i zrádný Cawdor. Krutě se do nás pustili, však náš bůh války Macbeth se jim postavil, meč proti meči, paže proti paži, a oplácel vzbouřencům stejnou mincí, až zkroutil jejich vzdor. Řečeno zkrátka, zvítězili jsme.	50 55
DUNCAN	Sláva!	
ROSS	Norský král Sweno nás prosil o mír, ale my ho nenechali pohřbít padlé dřív, než nám na Columbově ostrově vyplatil deset tisíc ve zlatě.	60
DUNCAN	Thén z Cawdoru už nikdy nebude mou lásku zrazovat. – Popravte ho, a jeho léno ať dostane Macbeth.	65
ROSS	Hned bude poprava.	
DUNCAN	Co Cawdor ztrácí, Macbeth získává.	

Odejdou.

SCÉNA 3. NA VŘESOVÍŠTI.

Hrom. Vystoupí tři čarodějnice.

1. ČAROD. Kdes byla, sestro, ptám se?
2. ČAROD. Podřezávat prase.

3. WITCH Sister, where thou?
 1. WITCH A sailor's wife had chestnuts in her lap,
 And munch'd, and munch'd, and munch'd. –
 'Give me,' quoth I. 5
 'Aroint thee, witch!' the rump-fed ronyon cries.
 Her husband's to Aleppo gone, master o' the Tiger.
 But in a sieve I'll thither sail,
 And, like a rat without a tail,
 I'll do, I'll do, and I'll do. 10
2. WITCH I'll give thee a wind.
 1. WITCH Thou'rt kind.
 3. WITCH And I another.
 1. WITCH I myself have all the other,
 And the very ports they blow, 15
 All the quarters that they know
 I' the shipman's card.
 I will drain him dry as hay:
 Sleep shall neither night nor day
 Hang upon his pent-house lid; 20
 He shall live a man forbid.
 Weary se'n-nights nine times nine
 Shall he dwindle, peak and pine:
 Though his bark cannot be lost,
 Yet it shall be tempest-tost. 25
 Look what I have.
2. WITCH Show me, show me.
 1. WITCH Here I have a pilot's thumb,
 Wreck'd as homeward he did come.
Drum within.
 3. WITCH A drum! A drum!
 Macbeth doth come. 30
- ALL The weird sisters, hand in hand,
 Posters of the sea and land,
 Thus do go about, about:
 Thrice to thine and thrice to mine
 And thrice again, to make up nine. 35
 Peace! The charm's wound up.
Enter Macbeth and Banquo.
- MACBETH So foul and fair a day I have not seen.
 BANQUO How far is't call'd to Forres? What are these

3. ČAROD. A kde ty, sestro má?
 1. ČAROD. Námořníková žena kaštan pojídá.
 Chroustá ho, chroustá. Já jí říkám:
 „Dej mi!“ 5
 „Kšá, čarodějko!“ zařve bába na mě.
 Její kapitán má za cíl Afriku.
 Budu ho stíhat v cedníku
 a jako krysa skočím na ten prám.
 To udělám, to udělám, to udělám. 10
2. ČAROD. Pošlu ti vítr na pomoc.
 1. ČAROD. Děkuju moc.
 3. ČAROD. Já taky zafoukám.
 1. ČAROD. I já dost větrů mám,
 dují ze všech stran, 15
 ode všech přístavů
 bude odehnán.
 Jak tresku chci ho vysušit,
 ve dne v noci bude bdít,
 nepozná už slasti spaní, 20
 z žití bude mít umírání,
 devětkrát devět týdnů v kuse
 chřádnout, vadnout bude muset.
 Jeho loď nesmí ztroskotat,
 bouře si s ní jen budou hrát. 25
 Koukněte, co mám.
2. ČAROD. Ukaž, ukaž.
 1. ČAROD. Kus ukousnutého palce
 námořníka ztroskotance.
Za scénou bubnování.
 3. ČAROD. Bumtarata bumtarata!
 Macbeth je tu natotata. 30
- VŠECHNY Soudné sestry spojeny
 nad mořem i nad zemí
 točí se, točí dokola.
 Tříkrát sem a třikrát tam,
 potřetí tři dá devět nám. 35
 Kouzlo je upředeno. Stát!
Vystoupí Macbeth a Banquo.
- MACBETH Tak děsivý a přitom krásný den!
 BANQUO Jak daleko je Forres? Kdo je to?

	So wither'd and so wild in their attire, That look not like the inhabitants o' the earth, And yet are on't? – Live you? Or are you aught That man may question? You seem to understand me, By each at once her chappy finger laying Upon her skinny lips: you should be women, And yet your beards forbid me to interpret That you are so.	40 45
MACBETH	Speak, if you can: what are you?	
1. WITCH	All hail, Macbeth! Hail to thee, thane of Glamis!	
2. WITCH	All hail, Macbeth! Hail to thee, thane of Cawdor!	
3. WITCH	All hail, Macbeth! Thou shalt be king hereafter!	
BANQUO	Good sir, why do you start; and seem to fear Things that do sound so fair? – I' the name of truth, Are ye fantastical, or that indeed Which outwardly ye show? My noble partner You greet with present grace and great prediction Of noble having and of royal hope, That he seems rapt withal: to me you speak not. If you can look into the seeds of time, And say which grain will grow and which will not, Speak then to me, who neither beg nor fear Your favours nor your hate.	50 55 60
1. WITCH	Hail!	
2. WITCH	Hail!	
3. WITCH	Hail!	
1. WITCH	Lesser than Macbeth, and greater.	
2. WITCH	Not so happy, yet much happier.	65
3. WITCH	Thou shalt get kings, though thou be none: So all hail, Macbeth and Banquo!	
1. WITCH	Banquo and Macbeth, all hail!	
MACBETH	Stay, you imperfect speakers, tell me more: By Sinel's death I know I am thane of Glamis; But how of Cawdor? The thane of Cawdor lives, A prosperous gentleman; and to be king Stands not within the prospect of belief, No more than to be Cawdor. Say from whence You owe this strange intelligence? Or why Upon this blasted heath you stop our way With such prophetic greeting? Speak, I charge you.	70 75

	Vrásčité stvůry, divé maškary, jako by nepatřily na náš svět, a přece po něm chodí. – Co jste zač? Mluvíte lidskou řečí? Asi mi rozumíte, když na mě děláte kostnatým prstem na rtech: „Pst!“ Jste ženy, však vaše vousy o tom nesvědčí. Tak co je?	40 45
MACBETH	Mluvte, můžete-li. Co jste?	
1. ČAROD.	Zdar, Macbethe, zdar, théne z Glamisu!	
2. ČAROD.	Zdar, Macbethe, zdar, théne z Cawdoru!	
3. ČAROD.	Zdar, Macbethe, zdar, příští skotský králi!	
BANQUO	Čeho se lekáš, proč se bojíš toho, co zní tak lákavě? – Ve jménu pravdy, zdáte se nám, nebo jste skutečné? Můj vzácný přítel je jak opařen po vašem pozdravu, jenž přiznává mu velké pocty dnes a královský titul už zítra. Ke mně promluvte, a umíte-li v zrnu času číst, čí setba vzejde a čí zajde, mně prorokujte. A já pak bez bázně přijmu jak špatnou, tak i dobrou sudbu.	50 55 60
1. ČAROD.	Zdar!	
2. ČAROD.	Zdar!	
3. ČAROD.	Zdar!	
1. ČAROD.	Ty, menší, než je Macbeth, a přec větší.	
2. ČAROD.	Míň šťastný, ale mnohem šťastnější.	65
3. ČAROD.	Ty, otče králů, jenž nebudeš král. Zdar, Macbethe a Banquo, zdar!	
1. ČAROD.	Zdar, Macbethe a Banquo, zdar!	
MACBETH	Stůjte a dopovězte svoji řeč. Po smrti otce Sinela jsem Glamis. Ale proč Cawdor? Thén z Cawdoru žije a má se dobře, pokud vím. A král? Že budu králem, tomu se dá věřit ještě míň, než že budu Cawdor. Jak vás tohle mohlo napadnout? A proč nám cestu křížíte s tak podivným proroctvím? Mluvte! Poroučím vám to!	70 75

Witches vanish.

BANQUO The earth hath bubbles, as the water has,
And these are of them. Whither are they vanish'd?

MACBETH Into the air; and what seem'd corporal melted 80
As breath into the wind. Would they had stay'd!

BANQUO Were such things here as we do speak about?
Or have we eaten on the insane root
That takes the reason prisoner?

MACBETH Your children shall be kings.

BANQUO You shall be king. 85

MACBETH And thane of Cawdor too: went it not so?

BANQUO To the selfsame tune and words. Who's here?
Enter Ross and Angus.

ROSS The king hath happily received, Macbeth,
The news of thy success; and when he reads
Thy personal venture in the rebels' fight, 90
His wonders and his praises do contend
Which should be thine or his: silenced with that,
In viewing o'er the rest o' the selfsame day,
He finds thee in the stout Norweyan ranks,
Nothing afeard of what thyself didst make, 95
Strange images of death. As thick as hail
Came post with post; and every one did bear
Thy praises in his kingdom's great defence,
And pour'd them down before him.

ANGUS We are sent
To give thee from our royal master thanks; 100
Only to herald thee into his sight,
Not pay thee.

ROSS And, for an earnest of a greater honour,
He bade me, from him, call thee thane of Cawdor:
In which addition, hail, most worthy thane! 105
For it is thine.

BANQUO What, can the devil speak true?

MACBETH The thane of Cawdor lives: why do you dress me
In borrow'd robes?

ANGUS Who was the thane lives yet;
But under heavy judgment bears that life
Which he deserves to lose. Whether he was combined
With those of Norway, or did line the rebel

Čarodějnice zmizí.

BANQUO I zem jak voda mívá bubliny,
i tohle bylo nic. Kam zmizely?

MACBETH Vypařily se. Co se zdálo tělem, 80
vzal vítr jako slova od úst. Škoda!

BANQUO Viděli jsme to, o čem mluvíme?
Nebo jsme snědli kořen bolehlavu
a přišli o rozum?

MACBETH Ty budeš otcem králů.

BANQUO A ty král. 85

MACBETH Dřív thénem z Cawdor. Řekly to tak?

BANQUO Doslova, do písmene. Kdo to jde?
Vystoupí Ross a Angus.

ROSS Macbethe, král byl velmi potěšen
tvým vítězstvím, a když se doslechl,
cos proti vzbouřencům sám dokázal, 90
úžas a obdiv se v něm svářily,
co víc ti patří. Ale dřív než se
z radosti stačil vzpamatovat, slyší
v ten samý den, jak vpadl mezi Nory 95
a dělal z nich bez obav ze smrti
mrtvolné přízraky. Jak kroupy se
sypaly zprávy o tvých smělých činech,
které jsi na obranu království
pro krále vykonal.

ANGUS Posílá nás,
ne s odměnou, jen s úkolem ti vzdát 100
královým jménem za tvou službu dík
a přivést tě před něj.

ROSS Jen co závdavek
za vyšší pocty mám tě jmenovat
thénem z Cawdor. Drahý théne, přijmi, 105
ten vzácný hold.

BANQUO Co? Mluvil ďábel pravdu?

MACBETH Thén z Cawdorů snad žije. Proč mám nosit
půjčené šaty?

ANGUS Bývalý thén žije,
ale svůj život musí odevzdat
za zločin právu. Zda se spolčil s Nory, 110
nebo se tajně přidal k rebelům,

With hidden help and vantage, or that with both
He labour'd in his country's wreck, I know not;
But treasons capital, confess'd and proved,
Have overthrown him.

MACBETH (*Aside*) Glamis, and thane of Cawdor! 115
The greatest is behind.
(*To Ross and Angus*) Thanks for your pains.
(*To Banquo*) Do you not hope your children shall be kings,
When those that gave the thane of Cawdor to me
Promised no less to them?

BANQUO That trusted home
Might yet enkindle you unto the crown, 120
Besides the thane of Cawdor. But 'tis strange:
And oftentimes, to win us to our harm,
The instruments of darkness tell us truths,
Win us with honest trifles, to betray's
In deepest consequence. – 125
Cousins, a word, I pray you.

MACBETH (*Aside*) Two truths are told,
As happy prologues to the swelling act
Of the imperial theme. – I thank you, gentlemen. –
(*Aside*) This supernatural soliciting
Cannot be ill, cannot be good: if ill, 130
Why hath it given me earnest of success,
Commencing in a truth? I am thane of Cawdor:
If good, why do I yield to that suggestion
Whose horrid image doth unfix my hair
And make my seated heart knock at my ribs, 135
Against the use of nature? Present fears
Are less than horrible imaginings:
My thought, whose murder yet is but fantastical,
Shakes so my single state of man that function
Is smother'd in surmise, and nothing is 140
But what is not.

BANQUO Look, how our partner's rapt.

MACBETH (*Aside*)
If chance will have me king, why, chance may crown me,
Without my stir.

BANQUO New horrors come upon him,
Like our strange garments, cleave not to their mould
But with the aid of use.

MACBETH (*Aside*) Come what come may, 145

anebo obojím usiloval
o zkázu vlasti, nevím. Ale byl
usvědčen z velezrady, k níž se přiznal,
a k smrti odsouzen.

MACBETH (*Stranou*) Glamis, teď Cawdor! 115
Největší přede mnou.
(*K Rossovi a Angusovi*) Děkuji vám.
(*K Banquovi*) Už věříš tomu, že z tvých dětí budou
králové, když to řekly ty, co mně
řekly, že budu Cawdor?

BANQUO Nevěř tomu,
nebo bys mohl zatoužit se stát 120
i králem, když jsi Cawdor. Pozor na to!
Aby nás temné síly zničily,
často nás získávají drobtý pravdy,
v drobnostech s námi hrají poctivě,
v podstatných věcech ale zrazují. – 125
Pánové, na slovíčko.

MACBETH (*Stranou*) Dvě předpovědi
se splnily co skvostné prology
královské hry. – Děkuji, pánové. –
(*Stranou*) To nadpozemské pokoušení není
dílem zla ani dobra. Kdyby to 130
bylo zlo, mohlo by tak dobře začít?
Jsem thénem z Cawdor. Je-li to dobro,
proč vnuká mi ty strašné myšlenky,
z nichž vstávají mi vlasy na hlavě
a srdce, jindy klidné, buší mi 135
do žeber jako ďas? Děsivější je
děs v představách než ve skutečnosti.
Jen záblesk pomýšlení na vraždu
mnou otřásl a přebil v mysli vše,
takže co je, jako by nebylo, 140
a je, co není.

BANQUO Je jak zkoprnělý.

MACBETH (*Stranou*)
Jestli se mám stát králem, budu jím,
aniž hnu prstem.

BANQUO Nové pocty ho
tlačí jak nové boty. Bude muset
je rozchodit.

MACBETH (*Stranou*) Staň se, co stát se má. 145

Time and the hour runs through the roughest day.
 BANQUO Worthy Macbeth, we stay upon your leisure.
 MACBETH Give me your favour: my dull brain was wrought
 With things forgotten. Kind gentlemen, your pains
 Are register'd where every day I turn 150
 The leaf to read them. Let us toward the king.
(To Banquo)
 Think upon what hath chanced, and, at more time,
 The interim having weigh'd it, let us speak
 Our free hearts each to other.
 BANQUO Very gladly.
 MACBETH Till then, enough. – Come, friends. 155
Exeunt.

SCENE 4.
FORRES. THE PALACE.

*Flourish. Enter Duncan, Malcolm, Donalbain, Lennox,
 and Attendants*

DUNCAN Is execution done on Cawdor? Are not
 Those in commission yet return'd?
 MALCOLM My liege,
 They are not yet come back. But I have spoke
 With one that saw him die: who did report
 That very frankly he confess'd his treasons, 5
 Implored your highness' pardon and set forth
 A deep repentance. Nothing in his life
 Became him like the leaving it; he died
 As one that had been studied in his death
 To throw away the dearest thing he owed, 10
 As 'twere a careless trifle.
 DUNCAN There's no art
 To find the mind's construction in the face:
 He was a gentleman on whom I built
Enter Macbeth, Banquo, Ross, and Angus.
 An absolute trust. – *(To Macbeth)* O worthiest cousin!
 The sin of my ingratitude even now 15
 Was heavy on me: thou art so far before
 That swiftest wing of recompense is slow

Kyvadlo času všechno odkývá.
 BANQUO Macbethe, čekáme jen na tebe.
 MACBETH Promiňte. Hlava hloupá. Snažil jsem se
 na něco vzpomenout. Dík, pánové,
 za péči, již jsem navždy zanesl 150
 do knihy paměti. Jdem za králem.
(K Banquovi)
 Přemýšlej o těch věcech. Později,
 až čas nám dovolí vše zvážit, si
 můžeme ještě promluvit.
 BANQUO Moc rád.
 MACBETH Teď už dost o tom. – Pojdme, přátelé. 155
Odejdou.

SCÉNA 4.
FORRES. KRÁLOVSKÝ PALÁC.

*Faňfára. Vystoupí král Duncan, Malcolm, Donalbain, Lennox
 a sloužící.*

DUNCAN Byl Cawdor popraven? Vrátili se
 ti, co to měli zařídit?
 MALCOLM Můj králi,
 ještě tu nejsou, ale jeden známý
 tam byl a popravu mi vylíčil.
 Cawdor se přiznal k vlastizradě. Řekl, 5
 že lituje svých činů, a vám, otče,
 se za vše omlouvá. Nic v životě
 mu neslušelo víc než umírání.
 Smrt si snad nastudoval. Jako tretku
 odhodil nejcennější, co kdy měl, 10
 svůj život.
 DUNCAN Jak je těžké podle tváře
 uhodnout, jaké má kdo myšlenky.
 Ten pán měl moji plnou důvěru. –
Vystoupí Macbeth, Banquo, Ross a Angus.
(K Macbethovi) Vzácný bratranče, vítej. Trápí mě,
 že dosud jsem ti neprojevili vděk, 15
 jak náleží. Kdo ti má ale stačit?
 I nejrychlejší odměna se loudá

To overtake thee. Would thou hadst less deserved,
That the proportion both of thanks and payment
Might have been mine! Only I have left to say, 20
More is thy due than more than all can pay.

MACBETH The service and the loyalty I owe,
In doing it, pays itself. Your highness' part
Is to receive our duties; and our duties 25
Are to your throne and state children and servants,
Which do but what they should, by doing every thing
Safe toward your love and honour.

DUNCAN Welcome hither:
I have begun to plant thee, and will labour
To make thee full of growing. – Noble Banquo,
That hast no less deserved, nor must be known 30
No less to have done so, let me enfold thee
And hold thee to my heart.

BANQUO There if I grow,
The harvest is your own.

DUNCAN My plenteous joys,
Wanton in fulness, seek to hide themselves 35
In drops of sorrow. – Sons, kinsmen, thanes,
And you whose places are the nearest, know
We will establish our estate upon
Our eldest, Malcolm, whom we name hereafter
The Prince of Cumberland; which honour must 40
Not unaccompanied invest him only,
But signs of nobleness, like stars, shall shine
On all deservers. – From hence to Inverness,
And bind us further to you.

MACBETH The rest is labour, which is not used for you:
I'll be myself the harbinger and make joyful 45
The hearing of my wife with your approach;
So humbly take my leave.

DUNCAN My worthy Cawdor!

MACBETH (*Aside*) The Prince of Cumberland! That is a step
On which I must fall down, or else o'erleap, 50
For in my way it lies. Stars, hide your fires;
Let not light see my black and deep desires:
The eye wink at the hand; yet let that be,
Which the eye fears, when it is done, to see.
Exit.

za tvými činy. Skoro bych si přál,
abys měl zásluh míň a já ti mohl
za každou poděkovat! Asi ti 20
nestihnu nikdy za vše zaplatit.

MACBETH Má povinnost vám sloužit, Milosti,
je mojí odměnou. Váš úkol je
přijímat naši oddanost, a náš 25
poslušně v službě králi jako děti
dělat vše, co náš otec po nás chce,
a vysloužit si jeho lásku.

DUNCAN Vítej.
Jsi ratolest, kterou jsem zasadil
a která poroste v mé péči. – Banquo,
máš stejné zásluhy a náleží 30
ti stejný vděk. Dovol, ať přivinu
tě k svému srdci.

BANQUO Jestli se v něm ujmu,
úroda bude vaše.

DUNCAN Radostí
tak překypuji, že ji ukřívám 35
do kapek smutku. – Théni, synové
a všichni moji věrní, slyšte, že
následník trůnu bude Malcolm, můj
nejstarší, jehož tímto jmenuji
princem cumberlandským. Však nejen on 40
dnes bude vyznamenán. V záři poct
nechtě skví se jako hvězda každý, kdo
se v boji zasloužil. – A proto dnes
nocovat budem na Invernessu.

MACBETH Když pro vás nedýchám, tak ztrácím dech.
Pojedu napřed, abych seznámil 45
ženu s tou skvělou zprávou a vše zchystal.
Poroučím se.

DUNCAN Můj vzácný Cawdore!

MACBETH (*Stranou*) Princ cumberlandský! To je kámen v cestě,
o nějž buď zakopnu, anebo ho 50
odkopnu. Schovejte se, hvězdy! Má
ponurá přání ať ukryje tma:
Ať oko nevidí, co ruka dělá,
aby se při tom činu nezachvěla.
Odejde.

DUNCAN True, worthy Banquo; he is full so valiant,
And in his commendations I am fed; 55
It is a banquet to me. Let's after him,
Whose care is gone before to bid us welcome:
It is a peerless kinsman.
Flourish. Exeunt.

SCENE 5.

INVERNESS. MACBETH'S CASTLE.

Enter Lady Macbeth, reading a letter.

LADY MACB. *(Reads)* 'They met me in the day of success: and I have
learned by the perfectest report, they have more in
them than mortal knowledge. When I burned in desire
to question them further, they made themselves air,
into which they vanished. Whiles I stood rapt in 5
the wonder of it, came missives from the king, who
all-hailed me "Thane of Cawdor;" by which title,
before, these weird sisters saluted me, and referred
me to the coming on of time, with "Hail, king that
shalt be!" This have I thought good to deliver 10
thee, my dearest partner of greatness, that thou
mightst not lose the dues of rejoicing, by being
ignorant of what greatness is promised thee. Lay it
to thy heart, and farewell.'
Glamis thou art, and Cawdor; and shalt be 15
What thou art promised: yet do I fear thy nature;
It is too full o' the milk of human kindness
To catch the nearest way: thou wouldst be great;
Art not without ambition, but without
The illness should attend it: what thou wouldst highly,
That wouldst thou holily; wouldst not play false,
And yet wouldst wrongly win: thou'dst have, great Glamis,
That which cries 'Thus thou must do, if thou have it;
And that which rather thou dost fear to do
Than wishest should be undone.' Hie thee hither, 25
That I may pour my spirits in thine ear;
And chastise with the valour of my tongue
All that impedes thee from the golden round,
Which fate and metaphysical aid doth seem
To have thee crown'd withal.

DUNCAN Máš pravdu, Banquo, je to skvělý voják.
Poslouchat, jak ho všichni chválíte, 55
je krmě pro mou duši. Pojedme.
Jel napřed, aby nás moh uvítat.
Na příbuzného jako on jsem pyšný.
Fanfára. Odejdou.

SCÉNA 5.

INVERNESS. MACBETHŮV HRAD.

Vystoupí Lady Macbeth a čte dopis.

LADY MACB. *(Čte)* „Potkal jsem je v den vítězství a podle neklamných
úkazů jsem pochopil, že toho vědí víc než
my obyčejní smrtelníci. Hořel jsem touhou
se na všechno pořádně vyptat, ale v tu ránu jako
by se rozplynuly ve vzduchu a byly pryč. 5
Stál jsem tam ohromený úžasem, když vtom
přišli poslové od krále a pozdravili mě slovy:
'Zdar, théne z Cawdoru!'; tedy přesně tak,
jak mě pozdravily ty tři vědmy, které vzápětí
prorocky dodaly: 'Zdar, příští skotský králi!' 10
Cítil jsem potřebné ti toto sdělit, má drahá
družko na cestě ke slávě, aby ses také mohla potěšit
zprávou o velikosti, která tě čeká.
Vezmi si to k srdci a buď zdráva.“
Jsi Glamis, Cawdor. A budeš i tím, 15
co řekly. Jen z tvé povahy mám strach.
Jsi odkojen přílišnou dobrotou
a plný ohledů. Chceš povýšit,
jsi ctížádostivý, však málo tvrdý
jít přímo k cíli. Brát chceš neřestně, 20
získávat ctnostně. Křivě hrát, to ne,
křivácky vyhrát, ano. Glamisi,
křičí to v tobě: „Tohle udělej!“
Ale máš stejný strach to udělat,
jak strašně po tom toužíš. Pospěš sem, 25
ať do ucha ti vliju odvahy
a bičem jazyka vyženu z mysli
vše, co ti brání vzít si zlatý kruh,
ježž osud s pomocí tajemné moci
ti chtějí vložít na skráň.

<i>Enter a Messenger.</i>		
	What is your tidings?	30
MESSENGER	The king comes here to-night.	
LADY MACB.	Thou'rt mad to say it: Is not thy master with him? Who, were't so, Would have inform'd for preparation.	
MESSENGER	So please you, it is true: our thane is coming: One of my fellows had the speed of him, Who, almost dead for breath, had scarcely more Than would make up his message.	35
LADY MACB.	Give him tending; He brings great news.	
<i>Exit Messenger.</i>		
	The raven himself is hoarse That croaks the fatal entrance of Duncan Under my battlements. Come, you spirits That tend on mortal thoughts, unsex me here, And fill me from the crown to the toe top-full Of direst cruelty! Make thick my blood; Stop up the access and passage to remorse, That no compunctious visitings of nature Shake my fell purpose, nor keep peace between The effect and it! Come to my woman's breasts, And take my milk for gall, you murdering ministers, Wherever in your sightless substances You wait on nature's mischief! Come, thick night, And pall thee in the dunnest smoke of hell, That my keen knife see not the wound it makes, Nor heaven peep through the blanket of the dark, To cry 'Hold, hold!'	40
	<i>Enter Macbeth.</i>	
	Great Glamis! Worthy Cawdor! Greater than both, by the all-hail hereafter! Thy letters have transported me beyond This ignorant present, and I feel now The future in the instant.	45
MACBETH	My dearest love, Duncan comes here to-night.	55
LADY MACB.	And when goes hence?	60
MACBETH	To-morrow, as he purposes.	

<i>Vystoupí Posel.</i>		
	Co se děje?	30
POSEL	Král přijíždí k nám na noc.	
LADY MACB.	Zbláznil ses? Tvůj pán s ním není? Ten by mi dal vědět, abych se mohla na vše připravit.	
POSEL	Jak račte, paní, pán už taky jede, jeden můj známý ho však předběhl a polomrtvý únavou mi řek tu novinu.	35
LADY MACB.	Dobře ho pohosti, přináší skvělou zvěst.	
<i>Odejde Posel.</i>		
	Krkavec ochraptěl, co kráká, že král krácí k nám se skrýt pod náš krov. Duchové, co vládnete temnými spády, ženskosti mě zbavte a naplňte mě od hlavy až k patě krutostí! Ať má krev je jako led, ať do mě nikdy lítost nevstoupí a hryzáni svědomí nezvrátí můj pevný úmysl čin vykonat. Vy, sluhové vražedných myšlenek, ať kdekoli teď proti přírodě pácháte zlo, vstupte mi do prsou a změňte mléko v žluč! Přijď, temná noci, v háv pekelného dýmu zahal se, aby nůž neviděl, do čeho bodá, a nebe neprohlédlo clonou tmy a nevykřiklo: „Zadrž!“	40
	<i>Vystoupí Macbeth.</i>	
	Velký Glamisi! Vzácný Cawdore! A ještě větší nad to. Zdar! Zdar! Zdar! Tvůj dopis vytrhl mě z nevědomé přítomnosti a dal mi pocítit, co skýtá budoucnost.	45
MACBETH	Má nejdražší, Duncan k nám jede na noc.	55
LADY MACB.	A kdy od nás?	60
MACBETH	To hodlá zítra.	

LADY MACB. O, never
 Shall sun that morrow see!
 Your face, my thane, is as a book where men
 May read strange matters. To beguile the time,
 Look like the time; bear welcome in your eye, 65
 Your hand, your tongue: look like the innocent flower,
 But be the serpent under't. He that's coming
 Must be provided for: and you shall put
 This night's great business into my dispatch;
 Which shall to all our nights and days to come 70
 Give solely sovereign sway and masterdom.

MACBETH We will speak further.

LADY MACB. Only look up clear;
 To alter favour ever is to fear:
 Leave all the rest to me.

Exeunt.

SCENE 6.
BEFORE MACBETH'S CASTLE.

Hautboys and torches. Enter Duncan, Malcolm, Donalbain, Banquo, Lennox, Macduff, Ross, Angus, and Attendants.

DUNCAN This castle hath a pleasant seat; the air
 Nimbly and sweetly recommends itself
 Unto our gentle senses.

BANQUO This guest of summer,
 The temple-haunting martlet, does approve,
 By his loved mansionry, that the heaven's breath 5
 Smells woingly here: no jutty, frieze,
 Buttress, nor coign of vantage, but this bird
 Hath made his pendent bed and procreant cradle:
 Where they most breed and haunt, I have observed,
 The air is delicate.

Enter Lady Macbeth.

DUNCAN See, see, our honour'd hostess! 10
 The love that follows us sometime is our trouble,
 Which still we thank as love. Herein I teach you
 How you shall bid God 'ild us for your pains,
 And thank us for your trouble.

LADY MACB. Nikdy nevyjde
 slunce nad jeho zítřkem!
 Muži, tvá tvář je jako kniha, z níž
 kdokoli může číst. Musíš jim dát 65
 číst jen, co ty chceš. Slovy, gesty je
 přivítej. Buď jak čistá květina,
 pod níž se skrývá had. Je potřeba
 obsloužit hosta a já dnešní noc
 si tenhle úkol беру na sebe.
 Abychom všechny další dny a noci 70
 si mohli užívat královské moci!

MACBETH O tom až příště.

LADY MACB. Dost už kabonění.
 Ten, kdo se mračí, budí podezření.
 Zbytek nech na mně.
Odejdou.

SCÉNA 6.
PŘED MACBETHOVÝM HRADEM.

Hoboje a pochodně. Vystoupí král Duncan, Malcolm, Donalbain, Banquo, Lennox, Macduff, Ross, Angus a sloužící.

DUNCAN Ten hrad má krásnou polohu a vzduch
 je tu tak čistý, svěží, až mé smysly
 pookřály.

BANQUO Hnízdí tu jiříčky,
 ti letní hosté chrámů, takže když
 si oblíbily tyhle zdi, je zřejmé, 5
 že vzduch jim tady voní. V každém koutku,
 na římsách, ve sloupoví si ten ptáček
 tu staví hnízda a vyvádí mladé.
 Všiml jsem si, že tam, kde se jim daří,
 je zdravé ovzduší.

Vystoupí Lady Macbeth.

DUNCAN Hostitelka! 10
 Z projevů lásky býváme až nesví,
 a přece nás moc těší. Budete
 mít s námi starosti a za svou péči
 nám ještě vzdáte dík.

LADY MACB.	All our service	
	In every point twice done and then done double	15
	Were poor and single business to contend	
	Against those honours deep and broad wherewith	
	Your majesty loads our house: for those of old,	
	And the late dignities heap'd up to them,	
	We rest your hermits.	
DUNCAN	Where's the thane of Cawdor?	20
	We coursed him at the heels, and had a purpose	
	To be his purveyor: but he rides well;	
	And his great love, sharp as his spur, hath holp him	
	To his home before us. Fair and noble hostess,	
	We are your guest to-night.	
LADY MACB.	Your servants ever	25
	Have theirs, themselves and what is theirs, in compt,	
	To make their audit at your highness' pleasure,	
	Still to return your own.	
DUNCAN	Give me your hand;	
	Conduct me to mine host: we love him highly,	
	And shall continue our graces towards him.	30
	By your leave, hostess.	
	<i>Exeunt.</i>	

SCENE 7. MACBETH'S CASTLE.

Hautboys and torches. Enter a Sewer, and divers Servants with dishes and service, and pass over the stage. Then enter Macbeth.

MACBETH	If it were done when 'tis done, then 'twere well	
	It were done quickly: if the assassination	
	Could trammel up the consequence, and catch	
	With his surcease success; that but this blow	
	Might be the be-all and the end-all here,	5
	But here, upon this bank and shoal of time,	
	We'd jump the life to come. But in these cases	
	We still have judgment here; that we but teach	
	Bloody instructions, which, being taught, return	
	To plague the inventor: this even-handed justice	10
	Commends the ingredients of our poison'd chalice	

LADY MACB.	Kdybychom dvakrát	
	vám sloužili a navrch ještě dvakrát,	15
	stejně se naše služba nevyrovná	
	poctě, kterou nám Vaše Veličenstvo	
	prokazuje svou návštěvou. Za všechna	
	stará i nová vyznamenání	
	vám blahorečíme.	
DUNCAN	A kde je Cawdor?	20
	Vyrazili jsme za ním tryskem, chtěli	
	ho předhonorit a doma uvítat,	
	ale byl rychlejší. Ostruhy lásky	
	ho hnaly domů. Krásná hostitelko,	
	budeme u vás spát.	
LADY MACB.	Vám patří vše,	25
	co patří nám, kteří vám sloužíme.	
	I my jsme vaši. Když si berete	
	od nás, berete ze svého.	
DUNCAN	Podej mi ruku,	
	zaveď mě za svým mužem. Mám ho rád	
	a dál ho budu přízní poctívát.	30
	S dovolením.	
	<i>Odejdou.</i>	

SCÉNA 7. MACBETHŮV HRAD.

Hoboje a pochodně. Vystoupí Stolník a sloužící, přinášející mísy s jídlem, příbory, poháry apod., a přejdou přes jeviště. Pak vystoupí Macbeth.

MACBETH	Kdyby to skončilo tím, že to je,	
	ať je to hned. Kdyby tím zabitím	
	se zrodil zdar a možným následkům	
	se utnul tipec, kdyby stačila	
	jediná rána a bylo by po všem,	5
	– aspoň na téhle výspě v moři času –,	
	oželím život příští. Tahle věc	
	se ale vymstí dřív. Kdo zabije,	
	dá jiným návod na zabíjení	
	a skončí stejně. Spravedlnost mu	10
	dá napít jedu, který namíchal	

To our own lips. He's here in double trust;
 First, as I am his kinsman and his subject,
 Strong both against the deed; then, as his host,
 Who should against his murderer shut the door, 15
 Not bear the knife myself. Besides, this Duncan
 Hath borne his faculties so meek, hath been
 So clear in his great office, that his virtues
 Will plead like angels, trumpet-tongued, against
 The deep damnation of his taking-off; 20
 And pity, like a naked new-born babe,
 Striding the blast, or heaven's cherubin, horsed
 Upon the sightless couriers of the air,
 Shall blow the horrid deed in every eye,
 That tears shall drown the wind. I have no spur 25
 To prick the sides of my intent, but only
 Vaulting ambition, which o'erleaps itself
 And falls on the other.

Enter Lady Macbeth.

How now! What news?

LADY MACB. He has almost supp'd: why have you left the chamber?
 MACBETH Hath he ask'd for me?
 LADY MACB. Know you not he has? 30
 MACBETH We will proceed no further in this business:
 He hath honour'd me of late; and I have bought
 Golden opinions from all sorts of people,
 Which would be worn now in their newest gloss,
 Not cast aside so soon.
 LADY MACB. Was the hope drunk 35
 Wherein you dress'd yourself? Hath it slept since?
 And wakes it now, to look so green and pale
 At what it did so freely? From this time
 Such I account thy love. Art thou afeard
 To be the same in thine own act and valour 40
 As thou art in desire? Wouldst thou have that
 Which thou esteem'st the ornament of life,
 And live a coward in thine own esteem,
 Letting 'I dare not' wait upon 'I would,'
 Like the poor cat i' the adage?
 MACBETH Prithee, peace: 45
 I dare do all that may become a man;
 Who dares do more is none.

pro jiného. Má dvojí záštitu.
 Jsem v jeho službách a jsem příbuzný.
 A navíc je můj host. Měl bych ho spíš 15
 před násilníky chránit, a ne sám
 pozvedat nůž. Navíc král Duncan je
 laskavý vládce, zastává svůj úřad
 bezúhonně a každá jeho ctnost
 v andělském chóru bude žalovat
 na proklatce, který ho zahubil. 20
 I lítost jako nahé nemluvně,
 jak cherubín, který si osedlal
 nehmotný oblak, do trub zatroubí
 a strašný čin všem vmete do očí,
 až vichr utopí se v pláči. Nic 25
 než ctižádostivost mě nežene,
 splašený kuň, na něhož vyskočím,
 a on mě shodí na zem.

Vystoupí Lady Macbeth.

Co se děje?

LADY MACB. Je skoro po večeři. Kam jsi zmizel?
 MACBETH Ptal se po mně?
 LADY MACB. A jak by ne! Co je? 30
 MACBETH Nechme to být. V poslední době mě
 dost vyznamenává a získal jsem
 i u ostatních dobré jméno. Mám
 ho pošpinit tak brzy, dokud ještě
 se blýská novotou?
 LADY MACB. Byls opilý 35
 svou nadějí, a vyspal jsi se z toho?
 Teď bledý, roztřesený koukáš na to,
 na co ses předtím třásl? Mám tak brát
 i tvoji lásku ke mně? Bojíš se
 být stejně smělý ve skutečnosti 40
 jak ve svých snech? Chceš vzhlížet k nebesům,
 však celý život zbaběle se krčit,
 znechucen vlastní malostí jak ten,
 kdo touží po tom řeku přebrodit,
 však omočit se nechce?
 MACBETH Mlč už! Prosím! 45
 Troufnu si na všechno, co člověk snese.
 Kdo snese víc, to není člověk.

LADY MACB. What beast was't, then,
That made you break this enterprise to me?
When you durst do it, then you were a man;
And, to be more than what you were, you would 50
Be so much more the man. Nor time nor place
Did then adhere, and yet you would make both:
They have made themselves, and that their fitness now
Does unmake you. I have given suck, and know
How tender 'tis to love the babe that milks me: 55
I would, while it was smiling in my face,
Have pluck'd my nipple from his boneless gums,
And dash'd the brains out, had I so sworn as you
Have done to this.

MACBETH If we should fail?

LADY MACB. We fail! 60
But screw your courage to the sticking place,
And we'll not fail. When Duncan is asleep –
Whereto the rather shall his day's hard journey
Soundly invite him – his two chamberlains
Will I with wine and wassail so convince 65
That memory, the warder of the brain,
Shall be a fume, and the receipt of reason
A limbeck only: when in swinish sleep
Their drenched natures lie as in a death,
What cannot you and I perform upon 70
The unguarded Duncan? What not put upon
His spongy officers, who shall bear the guilt
Of our great quell?

MACBETH Bring forth men-children only;
For thy undaunted mettle should compose
Nothing but males. Will it not be received, 75
When we have mark'd with blood those sleepy two
Of his own chamber and used their very daggers,
That they have done't?

LADY MACB. Who dares receive it other,
As we shall make our griefs and clamour roar
Upon his death?

MACBETH I am settled, and bend up 80
Each corporal agent to this terrible feat.
Away, and mock the time with fairest show:
False face must hide what the false heart doth know.

Exeunt.

LADY MACB. Jaké
zvíře mi tedy svěřilo ten plán?
Když měl jsi na to kuráž, byl jsi muž.
Muž o to větší, čím víc sis to přál. 50
Čas ani místo vhodné nebyly,
ale ty sis je hodlal udělat.
Teď samy udělaly se, a ty
ses podělal. Kojila jsem a vím,
jak něžnou lásku cítila jsem k děcku, 55
teď nedbala bych na to, jak se směje,
z bezzubých úst bych vytrhla mu prs
a z hlavy vytloukla mu mozek, kdybych
se k činu zapřísáhla tak jak ty.

MACBETH Můžeme prohrát.

LADY MACB. My a prohrát? 60
Napni svou odvahu až k prasknutí,
a neprohrajeme. Až Duncan usne,
což po tom jeho dnešním trmácení
nebude dlouho trvat, opiju
jeho dva strážce vínem, proměním 65
jim hlavu v baňku, z které vypálí
výpary vína vzpomínky a zbyde
jen dutá koule. Až je opilost
změní v bezduchá prasata, co mně
a tobě může bránit dělat si 70
co chceme s nehlídaným Duncanem?
A pak na ty dva vínem opilé
svést vinu za náš čin?

MACBETH Rod' jenom kluky.
V tobě je kuráž, z které mohou vzejít
jedině muži. Vezmem jejich dýky,
pomažem krví spáče, a až ráno
je najdou u krále, kdo neusoudí,
že oni vraždili? 75

LADY MACB. Kdo by si trouf
to zpochybnit, když budem bédovat
nad mrtvolou?

MACBETH Jsem odhodlán a všechny 80
svaly ve mně se napínají k činu.
Pojďme za nimi a tvařme se sladce.
Ať naše tvář nezradí zrádné srdce.
Odejdou.

ACT II.

SCENE 1.

COURT OF MACBETH'S CASTLE.

Enter Banquo, and Fleance bearing a torch before him.

BANQUO How goes the night, boy?
 FLEANCE The moon is down; I have not heard the clock.
 BANQUO And she goes down at twelve.
 FLEANCE I take't, 'tis later, sir.
 BANQUO Hold, take my sword. There's husbandry in heaven;
 Their candles are all out. Take thee that too. 5
 A heavy summons lies like lead upon me,
 And yet I would not sleep: merciful powers,
 Restrain in me the cursed thoughts that nature
 Gives way to in repose!
Enter Macbeth, and a Servant with a torch.
 Give me my sword.
 Who's there? 10
 MACBETH A friend.
 BANQUO What, sir, not yet at rest? The king's a-bed:
 He hath been in unusual pleasure, and
 Sent forth great largess to your offices.
 This diamond he greets your wife withal, 15
 By the name of most kind hostess; and shut up
 In measureless content.
 MACBETH Being unprepared,
 Our will became the servant to defect;
 Which else should free have wrought.
 BANQUO All's well.
 I dreamt last night of the three weird sisters: 20
 To you they have show'd some truth.
 MACBETH I think not of them:
 Yet, when we can entreat an hour to serve,
 We would spend it in some words upon that business,

JEDNÁNÍ II.

SCÉNA 1.

NÁDVOŘÍ MACBETHOVA HRADU.

Vystoupí Banquo a Fleance s pochodní.

BANQUO Chlapče, kolik je hodin?
 FLEANCE Měsíc už zapad, zvon jsem neslyšel.
 BANQUO Zapadá ve dvanáct.
 FLEANCE Půlnoc je dávno pryč.
 BANQUO Podrž mi meč. Na nebi šetří. Zhasli
 už všechny svíce. Ještě tohle. Na. 5
 Mám víčka těžká jako z olova,
 ale spát nemůžu. Milosti boží,
 zbav mě těch neodbytných myšlenek,
 které mi brání spát!
Vystoupí Macbeth a Sluha s pochodní.
 Vrať mi ten meč!
 Kdo je tam? 10
 MACBETH Přítel.
 BANQUO Ještě jsi vzhůru? Král už dávno spí.
 Měl skvělou náladu a rozdal tvým
 sloužícím celé jmění. Tvoji ženě
 posílá tenhle prsten s diamantem 15
 a děkuje vám za pohostinnost.
 Byl nadšený.
 MACBETH Nečekali jsme ho,
 a tak jsme mu nemohli posloužit,
 jak bychom chtěli.
 BANQUO Dopadlo to dobře.
 Dnes se mi zdálo o těch sudičkách. 20
 Řekly ti pravdu.
 MACBETH Nemyslím už na ně.
 Kdybys měl ale na mě chvíli čas
 a chtěl si o té věci promluvit,

	If you would grant the time.	
BANQUO	At your kind'st leisure.	
MACBETH	If you shall cleave to my consent, when 'tis, It shall make honour for you.	25
BANQUO	So I lose none In seeking to augment it, but still keep My bosom franchised and allegiance clear, I shall be counsell'd.	
MACBETH	Good repose the while!	
BANQUO	Thanks, sir: the like to you!	30
	<i>Exeunt Banquo and Fleance.</i>	
MACBETH	Go, bid thy mistress, when my drink is ready, She strike upon the bell. Get thee to bed. <i>Exit Servant.</i>	
	Is this a dagger which I see before me, The handle toward my hand? Come, let me clutch thee. I have thee not, and yet I see thee still.	35
	Art thou not, fatal vision, sensible To feeling as to sight? Or art thou but A dagger of the mind, a false creation, Proceeding from the heat-oppressed brain?	
	I see thee yet, in form as palpable As this which now I draw.	40
	Thou marshall'st me the way that I was going; And such an instrument I was to use. Mine eyes are made the fools o' the other senses, Or else worth all the rest; I see thee still,	45
	And on thy blade and dudgeon gouts of blood, Which was not so before. There's no such thing: It is the bloody business which informs Thus to mine eyes. Now o'er the one halfworld Nature seems dead, and wicked dreams abuse	50
	The curtain'd sleep; witchcraft celebrates Pale Hecate's offerings, and wither'd murder, Alarum'd by his sentinel, the wolf, Whose howl's his watch, thus with his stealthy pace. With Tarquin's ravishing strides, towards his design	55
	Moves like a ghost. Thou sure and firm-set earth, Hear not my steps, which way they walk, for fear Thy very stones prate of my whereabouts, And take the present horror from the time,	

	byl bych moc rád.	
BANQUO	Kdykoli budeš chtít.	
MACBETH	Když budeš při mně, slibuju ti, že dojdeš veliké cti.	25
BANQUO	Pokud svou čest tou cestou neztratím a zachovám si čisté svědomí a věrnost králi, nechám si poradit.	
MACBETH	Tak dobrou noc!	
BANQUO	Děkuju. Nápodobně!	30
	<i>Odejdou Banquo a Fleance.</i>	
MACBETH	Řekni paní, ať na mě zazvoní, až připraví můj nápoj. Ty jdi spát. <i>Odejde Služa.</i>	
	Co to mám před očima? Je to dýka? Jílcem se točí ke mně! Popadnu tě. Nic v ruce nemám, ale dál tě vidím.	35
	Zlověstný přízraku, vidět tě smím, nahmatat ale ne? Nebo jsi jen vidina dýky, klamná představa, jen výplod mého zmučeného mozku?	
	A přece vidím tě tak hmatatelnou jako tu, kterou tady tasím teď. Ukazuješ mi cestu, kudy jít a jaký nástroj musím použít. Buď jsou mé oči jiným smyslům pro smích, nebo ty jiné předčí. Vidím tě	45
	a na tvé čepeli se perlí krev, která tam nebyla. Ne, nic to není! To se mi ta krvavá záležitost jen zračí v očích. Půlka světa teď je jako mrtvá. Hebký závoj spánku trhají kruté sny. Nastává rej čarovných sil a stará bába Vražda, kterou svým vytím k dílu zburcoval ponocný vlk, se kradmým krokem krade za svým zlým posláním, potichoučku jak duch. Ty, poctivá a pevná zemi, neposlouchej, kam moje kroky jdou. Mám strach, že tvé kameny promluví a zhatí strašný záměr, kterému	50
		55

Which now suits with it. Whiles I threat, he lives: 60
Words to the heat of deeds too cold breath gives.

A bell rings.

I go, and it is done; the bell invites me.
Hear it not, Duncan; for it is a knell
That summons thee to heaven or to hell.

Exit.

SCENE 2.

THE SAME.

Enter Lady Macbeth.

LADY MACB. That which hath made them drunk hath made me bold;
What hath quench'd them hath given me fire.
Hark! Peace!

It was the owl that shriek'd, the fatal bellman,
Which gives the stern'st good-night. He is about it. 5
The doors are open; and the surfeited grooms
Do mock their charge with snores: I have drugg'd
their possets,

That death and nature do contend about them,
Whether they live or die.

MACBETH (*Within*) Who's there? What, ho!

LADY MACB. Alack, I am afraid they have awaked, 10
And 'tis not done. The attempt and not the deed
Confounds us. Hark! I laid their daggers ready;
He could not miss 'em. Had he not resembled
My father as he slept, I had done't.

Enter Macbeth.

My husband!

MACBETH I have done the deed. Didst thou not hear a noise? 15

LADY MACB. I heard the owl scream and the crickets cry.
Did not you speak?

MACBETH When?

LADY MACB. Now.

MACBETH As I descended?

LADY MACB. Ay.

MACBETH Hark!

přeje čas. Já vyhrožuju, a on žije. 60
Žár činu hasí chladná litanie.

Hlas zvonu.

Půjdu a bude to. Zvon zve mě dál.
A tobě, králi, zvoní, abys šel
do nebe, nebo rovnou do pekel.

Odejde.

SCÉNA 2.

TAMTÉŽ.

Vystoupí Lady Macbeth.

LADY MACB. To, co je opilo, mě osmělilo.
Mě rozpálilo, po čem oni zhasli.
Pst! Tiše!

To byl jen sýček, posel špatných zpráv,
jenž volá na věčnost. Teď na to jde. 5
Dveře jsou dokořán a strážci klidu
chrápáním ruší klid.

Tak jsem je zlila,
že život se v nich hádá se smrtí,
kdo zvítězí.

MACBETH (*Za scénou*) Kdo je tam? Haló, co je?

LADY MACB. Bojím se, že se probrali, a on 10
to vzdal. Zničí nás pokus, a ne čin.
Dýky snad našel. Nachystala jsem je.
Kdyby mi, jak tam spal, nepřipomněl
otce, zabila bych ho sama.

Vystoupí Macbeth.

Manželi!

MACBETH Udělal jsem to. Slyšela jsi něco? 15

LADY MACB. Jen sýčka houkat, cvrčka cvrlikat.
Řekls něco?

MACBETH Kdy?

LADY MACB. Teď.

MACBETH Když jsem šel dolů?

LADY MACB. Ano.

MACBETH Mlč!

	Who lies i' the second chamber?	
LADY MACB.	Donalbain.	
MACBETH	This is a sorry sight.	
LADY MACB.	A foolish thought, to say a sorry sight.	20
MACBETH	There's one did laugh in's sleep, and one cried 'Murder!' That they did wake each other: I stood and heard them: But they did say their prayers, and address'd them Again to sleep.	
LADY MACB.	There are two lodged together.	
MACBETH	One cried 'God bless us!' and 'Amen' the other; As they had seen me with these hangman's hands. Listening their fear, I could not say 'Amen,' When they did say 'God bless us!'	25
LADY MACB.	Consider it not so deeply.	
MACBETH	But wherefore could not I pronounce 'Amen'? I had most need of blessing, and 'Amen' Stuck in my throat.	30
LADY MACB.	These deeds must not be thought After these ways; so, it will make us mad.	
MACBETH	Methought I heard a voice cry 'Sleep no more! Macbeth does murder sleep', the innocent sleep, Sleep that knits up the ravell'd sleeve of care, The death of each day's life, sore labour's bath, Balm of hurt minds, great nature's second course, Chief nourisher in life's feast.	35
LADY MACB.	What do you mean?	
MACBETH	Still it cried 'Sleep no more!' to all the house: 'Glamis hath murder'd sleep, and therefore Cawdor Shall sleep no more; Macbeth shall sleep no more.'	40
LADY MACB.	Who was it that thus cried? Why, worthy thane, You do unbend your noble strength, to think So brainsickly of things. Go get some water, And wash this filthy witness from your hand. Why did you bring these daggers from the place? They must lie there: go carry them; and smear The sleepy grooms with blood.	45
MACBETH	I'll go no more. I am afraid to think what I have done; Look on't again I dare not.	
LADY MACB.	Infirm of purpose!	50

	Kdo spí vedle pokoji?	
LADY MACB.	Donalbain.	
MACBETH	Je to strašné neštěstí.	
LADY MACB.	Strašné neštěstí? Blázníš? Co to říkáš?	20
MACBETH	Jeden se zasmál, druhý křikl: „Vražda!“ Tím se navzájem probudili. Já tam stál a čekal. Pak se pomodlili a zas šli spát.	
LADY MACB.	No ovšem, jsou tam dva.	
MACBETH	Jeden řek: „Bože, chraň!“ a druhý: „Amen!“ jako by viděli mé ruce kata. Zděšení byli a já nemoh říct: „Amen!“ na „Bože, chraň!“	25
LADY MACB.	Nemysli na to!	
MACBETH	Proč já jsem nesvedl říct: „Amen!“, když já nejvíc potřeboval boží pomoc. Amen mi nešlo z úst.	30
LADY MACB.	Ne, nesmíme na to moc myslet, nebo zešílíme.	
MACBETH	Zdálo se mi, že slyším: „Nesmíš spát! Macbethe, vraždíš spánek!“, čistý spánek, jenž rozmotává síť starostí, spánek, tu denní smrt a lázeň duše, lék na bolest, nejvýživnější pokrm hostiny života.	35
LADY MACB.	O čem to mluvíš?	
MACBETH	Na celý dům to řvalo: „Nesmíš spát! Glamis zavraždil spánek, proto Cawdor nebude spát, Macbeth nebude spát!“	40
LADY MACB.	Co řvalo? Kdo řval? Vzácny théne, klid! Je šílené tak nad tím mudrovat, a bere ti to sílu. Vem si vodu a z rukou smyj tu špínu, která by tě mohla prozradit. Proč přinesls ty dýky? Jdi a vrať je zpátky. Hned! Pomaž ty spáče krví.	45
MACBETH	Už tam nejdu. Bojím se na ten čin jen pomyslet. Netroufám si ho vidět.	
LADY MACB.	Zbabělče!	50

SCENE 3.

THE SAME.

Knocking within. Enter a Porter.

PORTER Here's a knocking indeed! If a man were porter of hell-gate, he should have old turning the key.

Knocking within.

Knock, knock, knock! Who's there, i' the name of Beelzebub? Here's a farmer, that hanged himself on the expectation of plenty: come in time; have napkins enow about you; here you'll sweat for't. 5

Knocking within.

Knock, knock! Who's there, in the other devil's name? Faith, here's an equivocator, that could swear in both the scales against either scale; who committed treason enough for God's sake, yet could not equivocate to heaven: O, come in, equivocator. 10

Knocking within.

Knock, knock, knock! Who's there? Faith, here's an English tailor come hither, for stealing out of a French hose: come in, tailor; here you may roast your goose. 15

Knocking within.

Knock, knock; never at quiet! What are you? But this place is too cold for hell. I'll devil-porter it no further: I had thought to have let in some of all professions that go the primrose way to the everlasting bonfire. 20

Knocking within.

Anon, anon! I pray you, remember the porter.

Opens the gate.

Enter Macduff and Lennox.

MACDUFF Was it so late, friend, ere you went to bed, That you do lie so late?

PORTER 'Faith sir, we were carousing till the second cock: and drink, sir, is a great provoker of three things. 25

MACDUFF What three things does drink especially provoke?

PORTER Marry, sir, nose-painting, sleep, and urine. Lechery, sir,

SCÉNA 3.

TAMTÉŽ.

Bušení za scénou. Vystoupí Vrátný.

VRÁTNÝ To je mi nějakýho bušení! Jo, dělat tak vrátnýho u pekelný brány, to bych se naotáčel klíčem.

Bušení za scénou.

Buch, buch, buch! Ve jménu Belzebuba, kdo tam? To bude ten sedlák, co se oběsil, protože tak dlouho přemejšlel, jak by jiný ošulil, až oni ošulili jeho. Pojď dál, ty chytrolíne. Doufám, že ti nechali aspoň kapesník, protože tady se zapotíš. 5

Bušení za scénou.

Buch, buch! Při tom druhým čertu starým, kdo tam? To bude ten farář, co kázal vodu, ale pil víno, a co si udělal na to konto tak svatou opici, že nejdřív sešel z cesty, pak sešel vůbec, nakonec se šel utopit, ale cestu do nebe nenašel. Jen pojdte dál, velebníčku. 10

Bušení za scénou.

Buch, buch, buch! Kdo tam? To bude ten anglickej krejčík, co tak moc miloval francouzskou módu, až se nakazil francouzskou nemocí. Račte, pane Šmikal, tady vám přišijou na zadek hezky horkej flastr. 15

Bušení za scénou.

Buch, buch! Tak oni nedají pokoj. Kdo jste? Na peklo je tu svinská zima, takže na pekelnýho portýra už si hrát nebudu. Jen jsem chtěl ukázat pár lepších lidí, kteří kráčeji rozkvetlou cestou života do věčný výhně. 20

Bušení za scénou.

Už jdu! A prosím, pamatujte na vrátnýho.

Otevře bránu.

Vystoupí Macduff a Lennox.

MACDUFF Jak dlouho jsi byl v noci vzhůru, chlape, že takhle dlouho spíš?

VRÁTNÝ Chlastali jsme, pane, až do rána a chlast je, jak známo, dobřej na tři věci. 25

MACDUFF Na jaké tři věci, prosím tě?

VRÁTNÝ No přece na spaní, na chcaní a na barvení

it provokes, and unprovokes; it provokes the desire,
but it takes away the performance: therefore, much³⁰
drink may be said to be an equivocator with lechery:
it makes him, and it mars him; it sets him on, and it
takes him off; it persuades him, and disheartens him;
makes him stand to, and not stand to; in conclusion,
equivocates him in a sleep, and, giving him the lie,³⁵
leaves him.

MACDUFF I believe drink gave thee the lie last night.

PORTER That it did, sir, i' the very throat on me: but I requited
him for his lie; and, I think, being too strong for him,
though he took up my legs sometime, yet I made 40
a shift to cast him.

MACDUFF Is thy master stirring?

Enter Macbeth.

Our knocking has awaked him; here he comes.

LENNOX Good morrow, noble sir.

MACBETH Good morrow, both.

MACDUFF Is the king stirring, worthy thane?

MACBETH Not yet. 45

MACDUFF He did command me to call timely on him:
I have almost slipp'd the hour.

MACBETH I'll bring you to him.

MACDUFF I know this is a joyful trouble to you;
But yet 'tis one.

MACBETH The labour we delight in physics pain. 50
This is the door.

MACDUFF I'll make so bold to call,
For 'tis my limited service.

Exit.

LENNOX Goes the king hence to-day?

MACBETH He does: he did appoint so.

LENNOX The night has been unruly: where we lay,
Our chimneys were blown down; and, as they say, 55
Lamentings heard i' the air; strange screams of death,
And prophesying with accents terrible
Of dire combustion and confused events
New hatch'd to the woeful time: the obscure bird
Clamour'd the livelong night: some say, the earth 60

nosů do červena. Pokud jde o chtíč,
tak na to je dobrej i špatnej. Vyvolá chtění, 30
ale zhatí výkon, tudíž chlast, abych tak řek,
tahá chtíč za nos. Vzruší ho i zruší,
probudí ho i odpudí, rozpálí ho
i odpálí, postaví ho i položí, je to prostě
podvodník, co se vytahuje a vytahuje 35
a nakonec splaskne.

MACDUFF Věřím, že tobě dal včera co proto.

VRÁTNY Taky že jo, pane, ale já si to nenechal líbit. I když jsem
už sotva pletl nohama, otevřel jsem si na něho hubu
a všechno jsem mu to vrátil, všechno jsem to na něj⁴⁰
hodil.

MACDUFF Je tvůj pán už vzhůru?

Vystoupí Macbeth.

Probudilo ho naše bušení.

LENNOX Přejeme dobré ráno.

MACBETH Dobré ráno.

MACDUFF Už je král na nohou?

MACBETH Ne. Ještě ne. 45

MACDUFF Měl jsem ho probudit za úsvitu
a málem jsem to nestih.

MACBETH Zavedu vás.

MACDUFF Já vím, že je to milá povinnost,
ale i tak vám děkuju.

MACBETH Taková práce je mi odměnou. 50
Tady jsou dveře.

MACDUFF Jdu ho probudit.
A k tomu jsem oprávněn pouze já.

Odejde.

LENNOX Král odjíždí už dnes?

MACBETH Ano. Tak rozhodl.

LENNOX To byla hrozná noc. Tam, kde jsme spali,
vítr smet ze střech komíny a vzduchem 55
se nesl nářek a s ním smrtelné
skřeky, co věští prý, že nastává
nešťastné období zmatků a hrůz,
převratů, pádů. Tomu celou noc
přizvukoval i sýček. Dokonce 60

	Was feverous and did shake.	
MACBETH	'Twas a rough night.	
LENNOX	My young remembrance cannot parallel A fellow to it. <i>Enter Macduff.</i>	
MACDUFF	O horror, horror, horror! Tongue nor heart cannot conceive nor name thee!	
MACBETH, LENNOX	What's the matter.	65
MACDUFF	Confusion now hath made his masterpiece! Most sacrilegious murder hath broke ope The Lord's anointed temple, and stole thence The life o' the building!	
MACBETH	What is't you say? The life?	
LENNOX	Mean you his majesty?	70
MACDUFF	Approach the chamber, and destroy your sight With a new Gorgon. Do not bid me speak; See, and then speak yourselves. <i>Exeunt Macbeth and Lennox.</i>	
	Awake, awake! Ring the alarum-bell. Murder and treason! Banquo and Donalbain! Malcolm! Awake! Shake off this downy sleep, death's counterfeit, And look on death itself! Up, up, and see The great doom's image! Malcolm! Banquo! As from your graves rise up, and walk like sprites, To countenance this horror! <i>Bell rings.</i> <i>Enter Lady Macbeth.</i>	75
LADY MACB.	What's the business,	80
	That such a hideous trumpet calls to parley The sleepers of the house? Speak, speak!	
MACDUFF	O gentle lady, 'Tis not for you to hear what I can speak: The repetition, in a woman's ear, Would murder as it fell. <i>Enter Banquo.</i>	
	O Banquo, Banquo,	85
	Our royal master's murder'd!	

	se prý i země třásla.	
MACBETH	Strašná noc.	
LENNOX	Co jsem na světě, já jsem nezažil nic horšího. <i>Vrátí se Macduff.</i>	
MACDUFF	Ta hrůza, hrůza, hrůza! Jazyk se zdráhá mluvit, srdce chápat!	
MACBETH, LENNOX	Co se stalo?	65
MACDUFF	Mistrovské dílo zkázy! Do chrámu pomazaného Bohem vtrhl vrah a z jeho útrob svatokrádežně odcizil život!	
MACBETH	Život? Jaký život?	
LENNOX	Kráľův?	70
MACDUFF	Jdi tam a oči vypálí ti pohled na novou Gorgonu. Neptejte se mě na nic. Uvidíte sami. <i>Odejdou Macbeth a Lennox.</i>	
	Vstávat! Zburcujte všechny. Vražda! Zrada! Banquo! Donalbaine! Malcolm! Vzbudte se! Setřeste z očí spánek, zdání smrti, a na pravou smrt hledte! Vzhůru! Tak vypadá konec světa! Malcolm! Banquo! Vstaňte jak z hrobu duchové a hledte na tu hrůzu! <i>Zvoní zvon.</i> <i>Vystoupí Lady Macbeth.</i>	75
LADY MACB.	Co se děje?	80
	Co je to za rámus, jenž celý dům vytrhl ze spánku?	
MACDUFF	Laskavá paní, ta zpráva se nehodí pro váš sluch, pro ženské uši je až smrtelně nebezpečná. <i>Vystoupí Banquo.</i>	
	Ach, Banquo, Banquo, král byl zavražděn!	85

LADY MACB.	Woe, alas!	
	What, in our house?	
BANQUO	Too cruel anywhere.	
	Dear Duff, I prithee, contradict thyself, And say it is not so.	
	<i>Enter Macbeth and Lennox, with Ross.</i>	
MACBETH	Had I but died an hour before this chance,	90
	I had lived a blessed time; for, from this instant, There's nothing serious in mortality: All is but toys: renown and grace is dead; The wine of life is drawn, and the mere lees Is left this vault to brag of.	95
	<i>Enter Malcolm and Donalbain.</i>	
DONALBAIN	What is amiss?	
MACBETH	You are, and do not know't: The spring, the head, the fountain of your blood Is stopp'd; the very source of it is stopp'd.	
MACDUFF	Your royal father's murder'd.	
MALCOLM	O! By whom?	
LENNOX	Those of his chamber, as it seem'd, had done't: Their hands and faces were an badged with blood; So were their daggers, which unwiped we found Upon their pillows. They stared, and were distracted; No man's life was to be trusted with them.	100
MACBETH	O, yet I do repent me of my fury, That I did kill them.	105
MACDUFF	Wherefore did you so?	
MACBETH	Who can be wise, amazed, temperate and furious, Loyal and neutral, in a moment? No man: The expedition my violent love Outrun the pauser, reason. Here lay Duncan, His silver skin laced with his golden blood; And his gash'd stabs look'd like a breach in nature For ruin's wasteful entrance: there, the murderers, Steep'd in the colours of their trade, their daggers Unmannerly breech'd with gore: who could refrain, That had a heart to love, and in that heart Courage to make's love known?	110 115
LADY MACB.	Help me hence, ho!	
MACDUFF	Look to the lady.	

LADY MACB.	Cože? Ne! To je strašné!	
	A v našem domě?	
BANQUO	Strašné kdekoli. Macduffe, řekni, že to není pravda. Že se to nestalo?	
	<i>Vrátí se Macbeth a Lennox s Rossem.</i>	
MACBETH	Kdybych byl umřel před hodinou, žil jsem šťastný život, neboť od nynějška už pro mě nebude nic důležité, vše bude jenom hra. Zemřela čest a sláva. Víno života je dopito a na dně sklenky zůstal jenom kal.	90 95
	<i>Vystoupí Malcolm a Donalbain.</i>	
DONALBAIN	Stalo se něco? Komu?	
MACBETH	Vám. Zlá věc. Vyschl zdroj, pramen vašich životů. Zničeno bylo zřídlo vaší krve.	
MACDUFF	Váš otec, král, byl zavražděný.	
MALCOLM	Kým?	
LENNOX	Udělal to zřejmě sluhové. Ruce a tváře měli samou krev, zkrvavené dýky jim ležely na polštáři. Zírali vyděšeně. Takovým svěřit život byla chyba.	100
MACBETH	Mrzí mě, že jsem neovládl zlost a zabil jsem je.	105
MACDUFF	A proč? To jste neměl!	
MACBETH	Kdo umí ve vzteku zachovat klid, být moudrý, když ho bere das? Já ne. Tak vroucně jsem ho miloval, že čin předběhl rozum. Tady leží král, v stříbrné tváři krajky zlaté krve, a díry jeho ran zejí jak brány, jimiž do světa vtrhl zmar. A zde vrahové v barvách svého cechu. Nahé dýky pod rudou krustou. Které srdce, jež miluje, by opatrnicky svou lásku potlačilo?	110 115
LADY MACB.	Pomozte mi!	
MACDUFF	Odved'te dámu.	

MALCOLM	<i>(Aside to Donalbain)</i>		
	Why do we hold our tongues, that most may claim This argument for ours?		
DONALBAIN	<i>(Aside to Malcolm)</i>		
	What should be spoken	120	
	Here, where our fate, hid in an auger-hole, May rush, and seize us? Let's away; Our tears are not yet brew'd.		
MALCOLM	<i>(Aside to Donalbain)</i>		
	Nor our strong sorrow Upon the foot of motion.		
BANQUO	Look to the lady:		
	<i>Lady Macbeth is carried out.</i>		
	And when we have our naked frailties hid, That suffer in exposure, let us meet, And question this most bloody piece of work, To know it further. Fears and scruples shake us: In the great hand of God I stand; and thence Against the undivulged pretence I fight Of treasonous malice.	125 130	
MACDUFF	And so do I.		
ALL	So all.		
MACBETH	Let's briefly put on manly readiness, And meet i' the hall together.		
ALL	Well contented.		
	<i>Exeunt all but Malcolm and Donalbain.</i>		
MALCOLM	What will you do? Let's not consort with them: To show an unfelt sorrow is an office Which the false man does easy. I'll to England.	135	
DONALBAIN	To Ireland, I; our separated fortune Shall keep us both the safer: where we are, There's daggers in men's smiles: the near in blood, The nearer bloody.		
MALCOLM	This murderous shaft that's shot Hath not yet lighted, and our safest way Is to avoid the aim. Therefore, to horse; And let us not be dainty of leave-taking, But shift away: there's warrant in that theft Which steals itself, when there's no mercy left.	140 145	
	<i>Exeunt.</i>		

MALCOLM	<i>(Stranou k Donalbainovi)</i>		
	Proč mlčíme, když máme nejvíc důvod mluvit?		
DONALBAIN	<i>(Stranou k Malcolmovi)</i>		
	A o čem bys chtěl mluvit? Zde, kde na nás může z každé skuliny vyskočit krutý osud. Odjedeme. Na pláč je času dost.	120	
MALCOLM	<i>(Stranou k Donalbainovi)</i>		
	I na smutek, než probere se z mrákot.		
BANQUO	Pomozte jí.		
	<i>Sluhové odnášejí Lady Macbeth.</i>		
	Až zahalíme svoji nahotu, která se třese zimou, sejdeme se zde a vyšetříme tenhle mord. Trápí nás obavy a pochybnosti. Já s vírou v pomoc boží povedu boj proti vlastizrádným záměrům kohokoli.	125 130	
MACDUFF	Já rovněž.		
VŠICHNI	A my též.		
MACBETH	Pojďme se tedy rychle ustrojít a sejdeme se v hale.		
VŠICHNI	Ano. Správně.		
	<i>Odejdou všichni kromě Malcolm a Donalbaina.</i>		
MALCOLM	Co hodláš dělat? Nečekejme na nic. Předstírat smutek pro pokrytce je až příliš snadné. Jedu do Anglie.	135	
DONALBAIN	Já do Irska. Bude to bezpečnější se rozdělit. Ti lidé tady mají v úsměvech dýky. Čím jsou pokrevnější, tím krvelačnější.		
MALCOLM	Vražedný šíp už letí na nás. Bude rozumné mu uhnout z cesty. Proto na koně. Neztrácejme čas dlouhým loučením. Ztratit se odtud žádná ztráta není. Zůstat by bylo dojít zatracení.	140 145	
	<i>Odejdou.</i>		

SCENE 4.
OUTSIDE MACBETH'S CASTLE.

Enter Ross and an Old Man.

OLD MAN Threescore and ten I can remember well:
Within the volume of which time I have seen
Hours dreadful and things strange; but this sore night
Hath trifled former knowings.

ROSS Ah, good father,
Thou seest, the heavens, as troubled with man's act, 5
Threaten his bloody stage: by the clock, 'tis day,
And yet dark night strangles the travelling lamp:
Is't night's predominance, or the day's shame,
That darkness does the face of earth entomb,
When living light should kiss it?

OLD MAN 'Tis unnatural, 10
Even like the deed that's done. On Tuesday last,
A falcon, towering in her pride of place,
Was by a mousing owl hawk'd at and kill'd.

ROSS And Duncan's horses, a thing most strange and certain,
Beauteous and swift, the minions of their race, 15
Turn'd wild in nature, broke their stalls, flung out,
Contending 'gainst obedience, as they would make
War with mankind.

OLD MAN 'Tis said they eat each other.

ROSS They did so, to the amazement of mine eyes
That look'd upon't. Here comes the good Macduff. 20

Enter Macduff.
How goes the world, sir, now?

MACDUFF Why, see you not?

ROSS Is't known who did this more than bloody deed?

MACDUFF Those that Macbeth hath slain.

ROSS Alas, the day!
What good could they pretend?

MACDUFF They were suborn'd:
Malcolm and Donalbain, the king's two sons, 25
Are stol'n away and fled; which puts upon them
Suspicion of the deed.

ROSS 'Gainst nature still!
Thriftless ambition, that wilt ravin up

SCÉNA 4.
POD MACBETHOVÝM HRADEM.

Vystoupí Ross a Stařec.

STAŘEC Sedmdesát let mám a zažil jsem
všelijaké strašlivé pohromy,
ale ty hrůzy byly jako nic
proti té dnešní noci.

ROSS Nebi, otče,
se nelíbí krvavé divadlo, 5
co lidé hrají. Je už den, však noc
dál dusí putující lampu nebe.
Nastal čas tmy, nebo dni brání stud
vyjít na světlo, že se halí zem
do černé?

STAŘEC Je to nepřírozené 10
jako ten zločin. V úterý se výr,
co loví myši, vznesl k nebesům,
napadl sokola a zabil ho.

ROSS Znáš větší div. Dva Duncanovi hřebci,
ti nejušlechtilejší, nejlepší, 15
se splašili, utrhli se a pryč
pádili, zuřiví, jako by se
chtěli mstít světu.

STAŘEC Prý se požrali.

ROSS Ano, přímo před mýma očima.
Bylo to strašné. Vida, jde sem Macduff. 20

Vystoupí Macduff.
Co je nového ve světě?

MACDUFF Jsi slepý?

ROSS Už se to ví, kdo krále zavraždil?

MACDUFF Ti, které zabil Macbeth.

ROSS To je zlé!
Proč by to dělali?

MACDUFF Pro peníze.
Synové krále, Malcolm s Donalbainem, 25
utekli, takže nejvíc podezřelí
jsou oni.

ROSS To je další podivnost!
Jen bezduchá ctižádost požere

Thine own life's means! Then 'tis most like
The sovereignty will fall upon Macbeth. 30

MACDUFF He is already named, and gone to Scone
To be invested.

ROSS Where is Duncan's body?

MACDUFF Carried to Colmekill,
The sacred storehouse of his predecessors,
And guardian of their bones.

ROSS Will you to Scone? 35

MACDUFF No, cousin, I'll to Fife.

ROSS Well, I will thither.

MACDUFF Well, may you see things well done there: adieu!
Lest our old robes sit easier than our new!

ROSS Farewell, father.

OLD MAN God's benison go with you; and with those 40
That would make good of bad, and friends of foes!
Exeunt.

to, z čeho mohla žít! Pak případně
následnictví nejspíše Macbethovi. 30

MACDUFF Už byl jmenován a jel do Sconu
ke korunovaci.

ROSS Kde byl pohřben Duncan?

MACDUFF Na pohřebišti králů, Colmekillu,
kde leží všichni jeho předkové
v posvátné půdě.

ROSS Jedeš do Sconu? 35

MACDUFF Kdepak, do Fifu.

ROSS Já tam pojedu.

MACDUFF Tak sbohem. Věřme, že ten nový kabát
nás nebude víc škrtit než ten starý.

ROSS Buďte zdrav, otče.

STAŘEC Bůh žehnej vám a každému, kdo chce 40
zlo v dobro a zášť v lásku obracet.
Odejdou.

ACT III.

SCENE 1.
FORRES. THE PALACE.*Enter Banquo.*

BANQUO Thou hast it now: king, Cawdor, Glamis, all,
As the weird women promised, and, I fear,
Thou play'dst most foully for't: yet it was said
It should not stand in thy posterity,
But that myself should be the root and father 5
Of many kings. If there come truth from them –
As upon thee, Macbeth, their speeches shine –
Why, by the verities on thee made good,
May they not be my oracles as well,
And set me up in hope? But hush! No more. 10

Sennet sounded. Enter Macbeth, as king, Lady Macbeth, as queen, Lennox, Ross, Lords, Ladies, and Attendants.

MACBETH Here's our chief guest.

LADY MACB. If he had been forgotten,
It had been as a gap in our great feast,
And all-thing unbecoming.

MACBETH To-night we hold a solemn supper, sir,
And I'll request your presence.

BANQUO Let your highness 15
Command upon me; to the which my duties
Are with a most indissoluble tie
For ever knit.

MACBETH Ride you this afternoon?

BANQUO Ay, my good lord.

MACBETH We should have else desired your good advice, 20
Which still hath been both grave and prosperous,
In this day's council; but we'll take to-morrow.
Is't far you ride?

BANQUO As far, my lord, as will fill up the time
'Twixt this and supper. Go not my horse the better, 25

JEDNÁNÍ III.

SCÉNA 1.
FORRES. V KRÁLOVSKÉM PALÁCI.*Vystoupí Banquo.*

BANQUO Vyhráls. Jsi král, Cawdor a Glamis, vše,
co ti ty vědmy slíbily. Mám strach,
že jsi hrál ale falešně. I když
tvůj rod, jak řekly, zemi nepovládně.
Prý já se stanu štěpem, ze kterého 5
vyroste mnoho králů. Jestli tvá
předpověď, Macbethe, se splnila,
proč by se stejně dobře nemohla
naplnit i má věštba, abych se
i já směl těšit nadějí? Však tiše! 10

Zazní fanfára. Vystoupí Macbeth jako král, Lady Macbeth jako královna, Lennox, Ross, pánové, dámy a sloužící.

MACBETH Zde je nejdražší host.

LADY MACB. Vždyť bez něho
by naše hostina byla spíš půst,
nic by nám nechutnalo.

MACBETH Dnes večer bude sláva a vás žádám
o účast, pane.

BANQUO Vaše Veličenstvo 15
ať poručí a já vás poslechnu,
neboť jsem k vám připoután nezlomnou
oddaností.

MACBETH Na odpoledne odjíždíte?

BANQUO Ano.

MACBETH Při dnešní poradě nám budou chybět 20
vaše vždy prospěšné a moudré rady,
můžem to ale nechat na zítřek.
Jedete daleko?

BANQUO Tak daleko, abych byl zase zpět
před večerí. Jestli si ale kůň 25

	I must become a borrower of the night For a dark hour or twain.	
MACBETH	Fail not our feast.	
BANQUO	My lord, I will not.	
MACBETH	We hear, our bloody cousins are bestow'd In England and in Ireland, not confessing Their cruel parricide, filling their hearers With strange invention: but of that to-morrow, When therewithal we shall have cause of state Craving us jointly. Hie you to horse: adieu, Till you return at night. Goes Fleance with you?	30 35
BANQUO	Ay, my good lord: our time does call upon's.	
MACBETH	I wish your horses swift and sure of foot; And so I do commend you to their backs. Farewell. <i>Exit Banquo.</i>	
	Let every man be master of his time Till seven at night: To make society the sweeter welcome, We will keep ourself till supper-time alone: While then, God be with you! <i>Exeunt all but Macbeth, and an Attendant.</i>	40
	Sirrah, a word with you. Attend those men our pleasure?	
ATTENDANT	They are, my lord, Without the palace gate.	45
MACBETH	Bring them before us. <i>Exit Attendant.</i>	
	To be thus is nothing; But to be safely thus. Our fears in Banquo Stick deep; and in his royalty of nature Reigns that which would be fear'd: 'tis much he dares; And, to that dauntless temper of his mind, He hath a wisdom that doth guide his valour To act in safety. There is none but he Whose being I do fear: and, under him, My Genius is rebuked; as, it is said, Mark Antony's was by Caesar. He chid the sisters When first they put the name of king upon me, And bade them speak to him: then prophet-like	55

	nepospíší, hodinu nebo dvě si půjčím z noci.	
MACBETH	Chcem vás při hostině.	
BANQUO	Budu tam, Veličenstvo.	
MACBETH	Mí zrádní bratřenci jsou nyní pryč v Irsku a v Anglii. K otcovraždě se nepřiznali, zato roznášejí odporné výmysly. Ale o tom až zítra, kdy to vezmem k poradě s jinými věcmi. Jedte. Večer se uvidíme. Fleance pojede s vámi?	30 35
BANQUO	Ano, Veličenstvo. Už musím jít.	
MACBETH	Ať koně mají rychlý, jistý krok. Já svěřuji vás, pane, jejich hřbetům. Sbohem. <i>Odejde Banquo.</i>	
	Do sedmé večer buďte každý pánem vlastního času. I já zůstanu až do večere sám, aby mi pak o to milejší byla společnost. Bůh s vámi! <i>Odejdou všichni kromě Macbetha a Sluby.</i>	40
	Pojď sem! Ti, pro které jsem dal poslat, jsou už tady?	
SLUHA	Ano, pane. Čekají před bránou.	45
MACBETH	Přiveď je sem. <i>Odejde Sluba.</i>	
	Být tohle není nic, dokud to není jisté. Banquo mi nahání strach. Má v sobě určité královské rysy, jichž se obávám. Je neohrožený, a navíc stejně rozvážný jako odvážný. On ví, jak si dát pozor. Nikoho se tak nebojím jako jeho. Vedle něj má velikost se krčí jako ta Antoniova před Caesarovou. Jak poroučel těm, které nazvaly mě králem, ať i k němu mluví. Jeho	50 55

P O Z N Á M K Y

TEXT A DOBA VZNIKU HRY

Hra vznikla nejspíš v období let 1605 – 1606. Nejstarší zpráva o provozování hry je až z dubna 1611. Tiskem vyšla hra pod názvem **Tragédie o Macbethovi** (The Tragedy of Macbeth) teprve v prvním foliovém souborném vydání šestatřiceti Shakespearových dramát v roce 1623. Jde o nejkratší Shakespearovu tragédii a někteří komentátoři (např. Dover Wilson) mají za to, že dochovaný text byl výrazně krácen. Chybí zde údajně scéna mezi Macbethem a lady Macbeth mezi I/3 a I/4, scéna ve II. jednání, kdy lady Macbeth jde sama zabít Duncana, scéna, která vysvětluje přítomnost třetího vraha před vraždou Banqua, scéna, ve které Macduff vysvětluje, proč opustil ženu s dětmi a nechal je bez ochrany aj. Neexistuje ale žádný důkaz, že ke škrtům došlo, a je zřejmé, že žádná z uvedených scén ve hře nechybí. Jistá fragmentárnost a nedořečenost hry naopak prospívá. Jsou zde ovšem přinejmenším dvě sporná místa, jejichž autorem s největší pravděpodobností není Shakespeare, ale dodatečně je do hry vepsal dramatik Thomas Middleton. Jde o výstupy Hekaté (III/5, IV/1,39 – 43), a verše 1. čarodějnice (IV/1/127 – 134). Podle názoru některých komentátorů bylo vzhledem k vložené pasáži III/5 přehozeno pořadí scén III/6 a IV/1, a tím byla poněkud narušena chronologie děje. Alexander Pope a Samuel Taylor Coleridge zas zpochybňovali Shakespearovo autorství scény s vrátným a tvrdili, že šlo o kreaci herců. Pro Shakespearovo autorství mluví ale nejen to, že scéna je potřebná z technických důvodů (herec Macbetha se musí umýt a převléci pro následující výstup), ale i tematicky výstup do hry zapadá a zcela odpovídá dramatické rukopisu.

VLASTNÍ JMÉNA

Titulní hrdina se v Holinshedově kronice píše Makbeth nebo Mackbeth. I některá další jména zde mají jinou podobu (např. Banquho). I v různých anglických vydáních se objevují různé tvary vlastních jmen. Přidržujeme se ale těch jejich podob, jaké se objevují v ardenském vydání z roku 1994.

I/1

8. Moure..., Kvak: V originále se uvádějí obecná pojmenování kočky a ropuchy. Podle dobových pojednání o čarodějnictví právě v těchto zvířatech sídlili raráši a skřítkové, kteří sloužili čarodějnicím.

9. Děs je krása: Splývání a hra protikladů, převrácení hodnot, je základním principem celého dramatu. V angličtině zde stojí dvě zvukově obdobná, ale významově protikladná slova: „fair“ (krásný, čistý, dobrý) a „foul“ (ohyzný, zlý).

I/2

1. krve: Slovo „blood“ (krev) v různých obměnách se ve hře vyskytuje velice často a spoluvytváří atmosféru a ladění celé hry.

3. kapitán: Ve scénických poznámkách a v označení jednající osoby stojí ve foliovém vydání „Captain“ (Kapitán), zde je ale v textu „Sergeant“ (Seržant). Podle okolností se zdá, že šlo o vojáka vyšší hodnosti, sjednocujeme tedy na „Kapitán“.

12. z Hebrid: V originále se mluví o „western isles“ (západních ostrovech), tedy zřejmě o Hebridách a Irsku.

13. irských a dalších žoldáků: Výraz v originále „kerns“ označuje irské pěší vojsko, „gallowglasses“ jsou členové irské gardy těžkooděnců. Macbeth při svém slavném začátku i neslavném konci stojí v čele vojsk, která bojují proti cizím nájezdníkům.

16. srdnatý Macbeth: Už od druhé zmínky o titulní postavě tragédie a po celou tuto scénu je budována představa Macbetha jako člověka, který si zaslouží obdiv a úctu.

17. vzal osud do svých rukou: V originále je klíše podobného významu „disdaining fortune“ (pohrdaje Štěstěnou). Konvenční poznámka je nicméně předznamenáním skutečného životního postoje Macbetha, který se v průběhu hry rozhodne bojovat proti určenému údělu.

23. jeho hlavu vztýčil na hradbách: Smrt vzbouřence Macdonwalda je završena stejně triumfálním gestem jako smrt Macbethova. Celá hra jako by opsala kruh a končí tím, čím začíná.

27. klid... neklid: Protiklady a paradoxy prostupují celou hru a básník jimi vytváří atmosféru nejednoznačnosti a proměnlivosti světa.

34. Macbeth a Banquo: Macbeth je Duncanův bratranec, Banquo je podle Holinshedovy kroniky rovněž královského rodu. Ve skutečnosti se ale má za to, že Banquo jako předchůdce Stuartovské dynastie je spíš výmyslem historiků loajálních králi Jakubovi I. Ve hře jsou si obě postavy společensky rovnocenné. Oslovují se zde „you“, což odpovídá českému vykání v mluvě vznešených postav. Vzhledem k tomu, že rozdíl mezi anglickým vykáním (používání výrazů „you“ a „your“) a tykáním (používání výrazů „thou“, „thee“, „thy“, „thine“) ne vždy odpovídají českým uzacím, a s ohledem na kontext hry v překladu si v první části Macbeth a Banquo coby rovnocenní spolubojovníci a přátelé tykají, ale po Macbethově korunovaci přejdou na vykání.

45. Thén: Titul nižšího skotského šlechtice odpovídající titulu rytířskému.

54. bůh války Macbeth: V originále stojí „Bellonin ženich“. Bellona byla římská bohyně války.

58. zvítězili jsme: V Holinshedově kronice se zevrubně líčí tři oddělené vojenské výpravy. Shakespeare Macbethova hrdinství vtěsnal do jednoho úchvatného sledu vítězství. Z ohledu ke králi Jakubovi, který měl dánské předky, nemluví se ve hře na rozdíl od kroniky o bojích s Dány.

61. na Columbově ostrově: Ostrov má dnes název Inchcolm a leží ve Firth of Forth (Forthské zátocce), nedaleko Edinburghu.

I/3

2. podřezávat prase: Různé praktiky a vlastnosti čarodějnic popisované v textu (srv. dále IV/1) byly obecně známé z lidového folkloru a Shakespeare je zde pouze shrnuje. Je třeba si uvědomit, že čarodějnictví byl fenomén v té době velmi aktuální. Král Jakub I. nejen napsal o čarodějnictví knihu, ale osobně jednu čarodějnici vyslyšel a už v roce 1603, kdy nastoupil na trůn, prosadil v parlamentu zákon proti čarodějnictví, na jehož základě bylo čarodějnictví kriminalizováno.

37. děsivý a... krásný den: První Macbethova replika charakterizuje pocity vítěze bitvy a současně je ozvěnou čarodějnického zařikávání. (viz I/1/9).

50. Čeho se lekáš... / co zní tak lákavě?: Originál zde má podobně znějící protikladná slova „fear“ (bát se) a „fair“ (krásný). Replika naznačuje rozporuplnost Macbethova přístupu k vidině povýšení. Hrdina oslavovaný pro svou odvahu se náhle leká skvělé budoucnosti. Zřejmě si uvědomuje, že má šanci naplnit svou skrytou touhu, ale ví, že toho lze docílit jen za cenu násilí. Poprvé se děsí pokušení a pochybuje sám o sobě, že mu odolá.

59. já... bez bázně/ ...špatnou,... i dobrou sudbu: Naopak Banquo si je sám sebou zcela jist.

71. Thén z Cawdorů žije: Jedna z řady nejasností v textu. V předcházející scéně se mluví o Cawdorově zradě. Není zde ale zmínka o přímém střetu těch dvou, takže Macbeth se může tuto informaci dozvědět až nyní, krátce po bitvě. Existuje ale i ojedinělý názor, že celá druhá scéna je do hry vložena dodatečně a její autorství je připisováno Thomasi Middletonovi.

78. bubliny: Banquo zpochybňuje samu existenci čarodějnic i svůj zdravý rozum. Zdá se, že i Macbeth je v té chvíli ochoten obrátit celou událost v žert. Alespoň v Holinshedově kronice je jejich rozhovor popsán takto: „Banquho (sic) v žertu nazval Mackbetha (sic) skotským králem a Mackbeth Banquha na oplátku posměšně nazval otcem mnoha králů.“ O to větší šok pak pro oba je, když se vzápětí část prococtví naplní (viz 106. Mluvil ďábel pravdu?).

108. půjčené šaty: Celou hrou se prolíná metaforika částí oděvu jako znaku Macbethova veřejného postavení. Je zdůrazňován nesoulad vnější „vypůjčené“ schránky s vnitřním obsahem.

122. Aby nás temné síly zničily... / v drobnostech s námi hrají poctivě: Banquova varovná slova odrážející obecnou lidskou zkušenost se v průběhu hry přesně naplní. Macbeth už ale Banquovo varování nevnímá.

127. skvostné prology královské hry: Zde jediné v celé hře vidí divák Macbetha na krátký moment zažívat pocity radostného vzrušení a vítězného zadostiučinění. Ty jsou však vzápětí vystřídány niternými mukami.

130. Kdyby to / bylo zlo, mohlo by tak dobře začít?: Tato úvaha je tak scestná, že si Macbeth musí uvědomovat, že klame sám sebe. Pokušení v něm ale zcela převrací hodnoty.

138. pomyslení na vraždu: Macbethova osobnost je už zcela rozpolcena. Nezbadatelná síla ho táhne k vražednému činu. Ztrácí morální a etické zábrany a jeho jediným projevem lidskosti je mučivé vědomí zla rodícího se v jeho nitru.

142. Jestli se mám stát králem, budu jím, / aniž hnu prstem: V niterném dialogu sama se sebou střídá Macbeth argumenty pro a proti násilnému činu a falešně se zříká zodpovědnosti (viz 146. Kyvadlo času všechno odkývá).

149. na něco vzpomenout: Na rozdíl od skutečných zločynů, jako je Jago nebo Richard III., Macbeth jako postava není dobrý herec. Špatné svědomí a vědomí viny pronikají na povrch a Macbethova přetvářka je strojená a nepřesvědčivá.

I/4

11. podle tváře: Motiv tváře jako masky zakrývající hnutí mysli se ve hře vrací.

23. Má povinnost vám sloužit: Devótní fráze naznačuje jak Macbethovo pokřectví, tak silnou autoritu, jakou král Duncan požívá.

39. princem cumberlandským: Shakespeare oproti Holinshedově kronice učinil z krále Duncana člověka laskavějšího, staršího a váženějšího. Skotský královský titul nebyl dědičný, proto v kronice Macbeth vnímá jmenování Malcolma následníkem trůnu jako nespornou křivdu a důvod Duncana odstranit. Ve hře Macbeth tuto překážku pouze bere na vědomí jako součást svého uchvatitelského plánu.

52. Ať oko nevidí, co ruka dělá: Je zřejmé, že Macbeth je už v této chvíli k činu odhodlán. Nejen že své temné záměry chce halit do tmy, ale rozpory ve své mysli metaforicky vyjadřuje i oddělením ruky a oka. Ruka jako samostatný a nekontrolovaný nástroj činu je další metaforou, která se ve hře objevuje dosti často.

I/5

12. družko na cestě ke slávě: Zatímco Macbeth prodělává v průběhu hry vnitřní proměnu, kterou reflektuje v monologiích a podle níž jedná, lady Macbeth je fakticky stejná od začátku do konce. Je to milující žena, jejíž životní naplnění je svázáno pouze s manželem. Macbethova touha a ctizádost je pro ni absolutní hodnotou, kterou staví nad morálku a řád světa, takže na rozdíl od svého muže se nejeví vnitřně rozpolcená. Zdá-li se lady Macbeth zpočátku silnější osobností, než je její manžel, je to jen iluze, která se zákonitě roztříští. Její náhlá fyzická a psychická destrukce na konci hry (viz V/1) je zákonitě vyústění dlouhého potlačování sebe sama a obětování se manželovi.

16. z tvé povahy mám strach: Z další charakteristiky Macbetha po předešlých dobrozdáních o jeho cti a chrabrosti vytváří autor portrét bezúhonného člověka.

47. můj pevný úmysl čin vykonat: Lady Macbeth se sama chce stát nástrojem k naplnění své a manželovy ambice. K tomu cílí až s démonickou naléhavostí svolává pomoc temných sil, zříká se i své přirozenosti (viz 41. ženskosti mě zbavte) a je i první, kdo po příchodu manžela vysloví dosud nevyřčené (viz o Duncanovi: 61. Nikdy nevyjde / slunce nad jeho zítřkem!).

I/6

13. za svou péči / nám ještě vzdáte dík: Výměna zdvořilostí mezi králem a hostitelkou je značně strojená a nechybí jí skrytá ironie, protože divák ví, co se chystá.

31. S dovolením: Režisér, dramatik, producent a kritik Harley Granvill-Barker

(1877–1946) měl za to, že na tomto místě replika znamená, že král hostitelku podle zvyku obřadně políbil. Některá vydání v tom smyslu sem zařadila i scénickou poznámku.

I/7

6. na téhle výspě v moři času: Podobný obraz lidského života připomínajícího „ostrov v moři spánku“ se objevuje v **Bouři (IV/1/158)**.

26. ctižádostivost: Macbeth si je vědom příčin i následků chystaného činu. Jeho analýza je racionální a navíc emocionálně přesvědčivá, když si s vypjatou obrazností v myslí maluje svůj předvídatelný konec. Jako důležitá okolnost vstupuje do jeho úvah dvojnásobný čas – čas jako cíl, ale i jako soudce lidského snažení.

31. Nechme to být: V tomto stěžejním dialogu obou protagonistů hry Macbeth po předcházející úvaze ruší svůj vražedný záměr. Je zřejmé, že kdyby v tuto chvíli s ním lady Macbeth souhlasila, k vraždě by nedošlo. Nicméně ona ho k činu přesvědčí. Svou argumentaci ale nepostaví na ambicích svých či manželových. Staví ji na přímočaře jednoduchém, a tak i mylném chápání svého manžela. Nechápe Macbethův vnitřní rozpor jako boj dobra se zlem v lidském nitru (viz 47. **Kdo snese víc, to není člověk**). Vidí svého muže jako člověka, který je odhodlán a předurčen k velikosti, ale je stížen momentální slabostí, strachem svou touhu naplnit. Proto mu připomíná jeho bývalé odhodlání (viz 47. **Jaké / zvíře mi tedy světilo ten plán?**) a završuje převrácení hodnot v jeho myslí. Až poté jí jako mnohem praktičtěji uvažující bytosti stačí načrtnout jednoduchý plán celé akce a pro Macbetha už není cesty zpět. Na podkladě shora uvedených replik (47.) někteří kritikové soudí, že ze hry byla scéna, při níž se Macbeth manželce s plánem svěřuje, dodatečně vyškrtuta. Je ale zřejmé, že ve hře nechybí, ba naopak. Narážkou na nepředvedené děje autor prohlubuje prostor hry a dokresluje motivaci postav.

54. Kojila jsem: Ve hře není zmínka o tom, že by lady Macbeth měla děti. O Macbethovi se výslovně říká, že děti nemá (viz **IV/3/216**). Lady Macbeth měla podle kronik syna s prvním manželem, který zemřel ve válce, takže Macbeth je jejím druhým manželem.

První jednání přináší všechny prvky dramatické expozice: hlavní postavy, základní konflikt a téma hry.

II/1

25. Když budeš při mně: Macbeth se marně snaží koupit si Banquovu loajalitu.

31. ať na mě zazvoní: Zřejmě jde o tajně domluvený signál mezi manželi.

33. dýka: Macbethovi již odhodlanému k vraždě se zjevuje přízrak dýky jako příkaz k činu. Již zmíněný symbol oka a ruky (**I/I4/11**) se tu objevuje v pozměněné konstelaci. Nástroj reflexe skutečnosti „oko“ zobrazuje zhmotněnou představu.

51. rej / čarovných sil: V originále je zmíněna Hekaté, bohyně podsvětí, kouzel a strážkyně osudu.

55. za svým zlým posláním: Překlad musí občas vzhledem k nižší sémantické hustotě češtiny oproti angličtině krátit. Zde se z překladu ztratila narážka na Tarq-

uinia Sexta, který zhanobil počestnou Lukrécii. Příběh popsal Shakespeare v epické básni *Znásilnění Lukrécie (The Rape of Lucrece)*.

62. Zvon zve mě dál: Zřejmě jde o již zmíněný signál mezi manželi (viz. 31).

II/2

18. Kdo spí vedle v pokoji?: Hrozivá chvíle po vraždě je plná napětí a tajemných zvuků. Macbeth vypráví o hlasech, které slyšel z druhého pokoje, ve kterém spali Duncanovi synové, Donalbain a Malcolm. Shakespeare, který v jiných hrách na scéně předvádí vražedná jatka, umístil v této hře vraždu krále do zákulisí. Stejně pak postupuje i při následných krutostech, o kterých se ve hře jen mluví, ale které (až na dvě výjimky) nejsou předváděny.

33. Nesmíš spát!: Motiv výčitek svědomí, které se projevují voláním hlasu a trýznivou nespavostí, si vypůjčil Shakespeare z jiné části Holinshedovy kroniky. Takto zde trpí král Kenneth poté, co zavraždil svého synovce.

55. Odkud jdou ty rány?: Macbeth po vraždě mluví z cesty, ztrácí oporu ve víře (viz 30.), slyší hlasy, a dokonce se není s to orientovat ve vlastním domě.

72. Kdybys tak mohl vzbudit Duncana!: To není výkřik triumfujícího uchvatitele, ale člověka hluboce litujícího svého činu.

II/3

9. ten farář, co kázal vodu: V originále je na tomto místě patrně aktuální narážka na soud s jezuitou Henrym Garnettem, který byl popraven za účast na tzv. „prachovém spiknutí“, pokusu o atentát na parlament a panovníka. Garnett je pokládán za autora „Spisu o dvojnásobnosti“, ve kterém dává návod katolíkům, jak při soudu a pod přísahou lhát při výslechu tak, aby sami sebe ochránili a nedopuslili se při tom křivopřísežnictví. Metodou je odpovídat dvojnásobně nebo v duchu své odpovědi pozměňovat. Protože by doslovný překlad nebyl s to zprostředkovat aktuální význam pasáže, je spíše parafrází na obdobné a přitom stále aktuální téma rozporu slov a činů.

22. pamatujte na vrátňého: Dvojnásobná replika, která kromě obecného a možná trochu tajemného apelu na diváky obsahuje i obyčejnou žádost o sprostné.

72. Gorgonu: Gorgony byly tři sestry z antické mytologie, z nichž jedna, Medusa, měla tu moc, že kdo na ni pohlédl, zkameněl.

94. Víno života je dopito: Macbethova řeč je současně přetvářka i hluboká pravda. S vraždou Duncana jeho šťastný život skončil.

130. boj proti vlastizrádným záměrům / kohokoli: Banquo se ujímá vůdčí role a jeho slova, zjevně určená Macbethovi, obsahují jeho pevné odhodlání čin vyšetřit.

II/4

5. krvavé divadlo: Metaforika divadla, tak častá u Shakespeara, se objevuje i zde.

10. nepřírozené: I v jiných hrách jako zde nepřírozené přírodní výjevy provázejí lidské činy, které se přičí přírodě a přirozenosti.

26. podezřelí / jsou oni: Útěk Malcolma a Donalbaina znemožnil Banquovi obvinít Macbetha, o jehož vině je zjevně přesvědčen.

30. následnictví: Macbethův nárok vyplývá z toho, že po útěku Duncanových synů zůstal ve Skotsku jako jediný právoplatný následník. Shakespeare zde ale v rozporu s historickými zvyky ve Skotsku vychází z anglické zásady dědičnosti trůnu.

31. do Sconu: (Čti: do skůnu) Korunovační město skotských králů.

33. Colmekillu: (Čti: kolmkilu). V překladu znamená „Columbova cela“, jde o dnešní ostrov Iona nazvaný původně podle irského věrozvěsta Columby.

36. do Fifu: (Čti: do fajfu) Název hrabství, dříve okresu, kde stál Macduffův hrad.

37. ten nový kabát / nás nebude víc škrtit: Vrací se častá metafora šatů spojená s Macbethem. Macduff, který se odmítá zúčastnit korunovace nového krále, se ve hře vymezuje jako Macbethův odpůrce.

Hlavní událostí, která proběhne v druhém jednání, je zavraždění krále Duncana. Tato událost ale není předvedena. Dramatik ukazuje, co jí předchází a co po ní následuje, a to především v myslích aktérů. Scéna s vrátným přináší komický kontrast, který ale nepůsobí úlevně. Dá se snad říct, že hrubá komika v daném kontextu spíše podtrhuje děsivost vykonaného zločinu. Čtvrtá scéna jednání pak nabízí reflexi události a dodává nezbytné informace. Pro příští vývoj děje je důležité naznačení, jakou roli v něm bude hrát Macduff. Z hlediska dramatické výstavby hra vstupuje do fáze kolize.

III/1

16. poslechnu: Devótní zdvořilostní fráze až příliš připomínají tón, jímž mluvil Macbeth s králem Duncanem.

19. odjíte?: Macbethovy konverzační otázky znějí spíše jako výsledek.

33. to vezmem k poradě: Macbeth se snaží přetáhnout Banqua na svou stranu, ale možná zní v jeho hlase i výhrůžka. Banquo má největší důvod Macbetha podezírat, ale sotva může něco dělat. Je sám a Macbeth, jak naznačuje, má dlouhé prsty. Banquo neuteče a jde vstříc svému osudu.

41. zůstanu / ...sám: Slova mohou být určena zejména lady Macbeth. Soudržnost manželského páru se postupně rozpadá. Macbeth do svých dalších plánů už svou ženu nezasvěcuje.

47. Být tohle není nic: Macbeth sice dosáhl svého cíle, ale jeho další konání je motivováno nutností svou pozici pojistit. S ohledem na proroctví cítí tragickou marnost svého činu. Už se smířil s tím, že svou duši „dávlu odevzdal“ (viz 67), ale nehodlá se smířit se zbytečností své oběti. Proto se, na rozdíl od Banqua, odhodlá proti osudu bojovat (viz 170).

124. Jsou pro to vážné důvody: Je pozoruhodné, jakou práci si Macbeth dá s odůvodňováním objednané vraždy, místo aby ji vrahům prostě přikázal. Oni sami jsou tím zřejmě překvapení (viz. 138. **My jsme rozhodnutí**). Ukazuje to, že Macbethův přerod z čestného člověka v tyrana není náhlý, ale pozvolný. V podobné situaci má Richard III. pouze obavy, aby vrahy nepřepadl soucit (viz **Richard III. – I/3/349**).

III/2

5. všechno je ztracené: Přestože lady Macbeth cítí v soukromí obdobnou bezvýchodnost jako její manžel (viz 17. **Ať spíš se zhroutí svět**), v hovoru manžela spíše utěšuje (viz 12. **Co nezměníš, / pusť z hlavy**).

24. dobře spí: Zoufalý Macbeth dokonce závidí Duncanovi jeho klid po smrti.

50. úpis: Někteří komentátoři soudí, že „bond“ (úpis, dluhopis) zde znamená metaforicky Banquův život, jiní tvrdí, že Macbeth má na mysli slib věštkyň Banquovi, že jeho rod pohládne Skotsku.

56. Zlo začaté musí zlo dokončit: Další Macbethův chystaný zločin je především motivován nezbytností. Protikladnými obrazy mírumilovného smrákání (viz 43. **brouček... zabrouká / zívavě klekání**) a „nočních dravců“ (viz 54) se do Macbethovy obrazotvornosti dosud promítá jeho „lepší já“.

III/3

1. přidal: Existuje řada úvah, které se snaží vysvětlit přítomnost dalšího vraha. Někteří komentátoři dokonce soudí, že je to sám Macbeth v převleku, čemuž ale neodpovídá jeho následné jednání.

5. pruhy světla: Poetická kresba krajiny zní z úst najatého vraha možná poněkud nepatřičně. Spíš se zde ozývá Shakespeare básník, který hororovou scénu mordu uvozuje obrazy nezúčastněné krajiny. Tato vražda se sice odehrává na scéně, nicméně diskrétně zahalená nočním šerem.

III/4

10. Místa jsou obsazena: V originále stojí doslova: „Both sides are even.“ (Obě strany jsou vyrovnané.) Může to znamenat, že obě strany stolu jsou rovnoměrně obsazeny, nebo že „obě strany (hosté i hostitelé) jsou si kvit“, tedy ve smyslu „Tak jsme se všichni navzájem pozdravili.“

48. Já jsem to neudělal!: Tak naivní výmluva je v dané situaci až tragikomická.

51. můj muž / má tohle často: Lady Macbeth jako nikdo z přítomných kromě Macbetha Ducha nevidí. Její duchapřítomné lži zachraňují načas situaci.

71. nechat mrtvé sežrat supy: Nejasné místo, které se vysvětluje odkazem na spis Reginalda Scota *Odhalení čarodějstva (The Discoveries of Witchcraft, 1584)*, kde syn Nabuchodonozora dal mrtvého otce sežrat supy, „aby nemohl vstát z mrtvých“.

121. Poteče krev: Po skandálu na hostině dochází u Macbetha k radikálnímu rozhodnutí. Uvědomuje si, že není v jeho moci zločin ututlat (viz 124. **každý z těchto zvláštních úkazů / vyjevil něčí zločin**). Od této chvíle se rozhodne odhodit masku pokrytectví (viz III/2/35). Duchovní proměna Macbetha v tyrana je završena.

III/5

1. Hekaté: Je velmi pravděpodobné, že scénu napsal Thomas Middleton a dodatečně do hry vložil. Na rozdíl od truchlivých vědem je Hekaté spíše rozvernou

a komickou postavou. Ve scénických poznámkách jsou zmíněny názvy písní převzatých z Middletonovy hry *Čarodějnice* (*The Witch*). Podle některých komentátorů by po scéně III/4 mělo následovat další setkání Macbetha s vědmami (IV/1).

III/6

29. Macduff tam jede: Scéna rekapituluje události a vnáší do děje nové informace. Podle některých komentátorů by měla následovat až po scéně IV/1. Komentátoři mají zato, že scény byly přehozeny poté, co byla do hry vložena scéna III/5, a bylo třeba od sebe oddělit dva výstupy čarodějnic.

30. zbožného krále: Jde o anglického krále Edwarda Vyznavače (1042–1066).

IV/1

10. Tuplem zlo a tuplem smůla: Anglické „Double, double toil and trouble“ nese kromě výrazné zvukomalby i význam. Čarodějnice svou magií zdvojnásobují strasti.

94. hrad Dunsinan: V Holinshedově kronice se praví: „... čarodějnice... mu řekla, že nebude nikdy zabít mužem zrozeným z ženy, ani přemožen, dokud Birnamský les nedojde na hrad Dunsinan.“

123. dvě jablka: Král Jakub I. měl dvě jablka (reprezentující Anglii a Skotsko) a tři žezla (buď dvě anglická a jedno skotské, nebo tím třetím bylo žezlo irské).

157. Už nechci vidět žádné přízraky!: Macbeth, který dříve poháněl čas kupředu a nad čin stavěl výsledek činu (viz I/7/2), chce nyní svými činy čas spíše předbíhat (viz 146. Čase, jsi rychlejší než moje zlost) a konat zlo, i když je výsledek velice sporný (viz 83). Jeho vnitřní rozpolcenost, která se projevovala děsivými přízraky v jeho mysli, je pryč.

Ve třetím jednání a v první scéně druhého jednání se Macbeth mění v člověka, který odhazuje zábrany a staví se na stranu zla. Drama vrcholí krizí.

IV/2

28. Kdybych zůstal déle: Zřejmě je Ross tak pohnutý dojetím, že přemáhá pláč.

82. Mami, on mě zabil: Zatímco v předcházejícím průběhu hry ukrýval dramatik vraždy za scénu nebo do stínů noci, v této fázi, kdy vražda přestává být především traumatem mysli, nechává dramatik na scéně a v plném světle zabít dokonce dítě.

IV/3

26. opustil jste svoje nejdražší: Shakespeare přebírá rozhovor Macduffa s Malcolmem z Holinshedovy kroniky v mnoha detailech velmi přesně. Pro zvýšení dramatického napětí a akcentování atmosféry podezřívavosti ale přesunuje zprávu o tragickém konci Macduffovy rodiny až na samý konec dialogu (viz 204).

144. pozhnanou rukou: Léčitelské schopnosti Edwarda Vyznavače jsou popsány v Holinshedově kronice. Shakespeare se o nich zmiňuje jistě i proto, že král Jakub I., patron Shakespearovy divadelní společnosti, měl podle svého mínění stejný dar (viz 155. Prý tu čarodějnou moc / podědí také králův následník).

160. Je od nás, ale nepoznávám ho: Zřejmě má Ross na sobě skotské oblečení.

Ve čtvrtém jednání krize vrcholí vyvražděním Macduffova domu. Ve scéně odehrávající se v Anglii se rodí naděje, že porobené Skotsko bude zachráněno. V protikladu ke krutovládě Macbethovi jsou zde zdůrazněny vlastnosti, které by měl mít dobrý panovník. V dramatické výstavbě hry nastává fáze zklidnění, peripetie.

V/1

32. V pekle je tma!: Lady Macbeth, která dříve tmu přivolávala, se nyní tmy bojí. I ve spánku musí mít svíci u postele (viz 20). V obraze rukou, které nelze zbavit krvavých skvrn (viz 39), graduje motiv procházející celou hrou.

42. víš něco: Doktor mluví pro sebe, ale jeho řeč zřejmě míří k lady Macbeth. Stejná slova je ale možné vztáhnout i na komornou.

V/2

2. strýc Siward: Podle Holinsheda byl Siward Malcolmův děd. Autor z dramatických důvodů možná pozměnil věk postav. Slovo „Uncle“ (strýc) se nicméně používalo i v širším významu pro označení staršího příbuzného.

V/3

54. Pryč s tím!: Macbeth si za pomoci Seytona obléká zbroj. Zda ji v tuto chvíli svlékne celou nebo jen její část, není jasné. Herecká akce může naznačovat jeho náladu, kdy se střídá odhodlání s rezignací.

61. vytratím: Doktor, zdá se, následuje jiné, kteří dezertovali. Některým komentátorům připadá téměř komické dvojverší na tomto místě dosti nepatřičné. Pravda však je, že Shakespeare s oblibou vnáší komické kontrasty do tragického kontextu.

V/5

19. Zítřka a zítřka: Macbeth završuje smutnou bilanci (viz IV/5/9, V/3/23) zobecňujícím pohledem na marnost lidského života, ovšem z pohledu člověka, který povýšil sebe sama nad řád světa.

V/9

20. hlava tyranova: Macbethův konec může připomínat dobu jeho triumfu, kdy právě on nabodl hlavu vzbouřence Macdonwalda na kůl. Hra sice končí katastrofou, ale místo očistné katarze a úlevného pocitu diváka z toho, že dobro nakonec vždy zvítězí nad zlem, přetrvává údiv nad tajemnými hlubinami lidské psychiky, ve kterých může na člověka číhat největší nebezpečí.

EDIČNÍ POZNÁMKA

Originál hry je vytištěn a překlad byl pořízen podle následujících vydání:

Shakespeare, William: *Macbeth* (The First Web Folio Edition of Shakespeare's Works)
Shakespeare, William: *Macbeth* (The Riverside Shakespeare, 1974)
Shakespeare, William: *Macbeth* (The Arden Shakespeare, Routledge, 1994)
Shakespeare, William: *Macbeth* (The Signet Classic, 1963)
Shakespeare, William: *Macbeth* (New Swan Shakespeare, 1983)

S ohledem na čtenáře a pro jeho snadnější orientaci v textu jsme podle uvedených vydání doplnili údaje o místě děje a scénické poznámky; vycházeli jsme z nich též při sestavení anglického glosáře a částečně z nich čerpali i pro závěrečné poznámky.

DALŠÍ LITERATURA

Bejblík, Alois: *Shakespearův svět* (Mladá fronta, Praha 1979)
Chudoba, František: *Knihy o Shakespearovi* (Jan Laichter, Praha 1941)
Shakespeare, William: *Makbeth* (In Tragedie I, SNKLHU, Praha 1958), přeložil E. A. Saudek. Úvod a poznámky napsal Zdeněk Stříbrný
Shakespeare, William: *Makbeth* (In Tragedie II, SNKLU, Praha 1962), přeložil J. V. Sládek. Poznámky a vysvětlivky napsal Otakar Vočadlo
Shakespeare, William: *Makbeth* (Odeon, Praha 1978), přeložil E. A. Saudek, doslov napsal Alois Bejblík
Shakespeare, William: *Macbeth* (Evropský literární klub a Euromedia Group, Praha 2002), přeložil a doslov napsal Martin Hilský
Schmidt, Alexander: *Shakespeare Lexicon and Quotation Dictionary* (Dover Publication, Inc, New York 1971)
Slovník antické kultury (Svoboda, Praha 1974)
Stříbrný, Zdeněk: *Dějiny anglické literatury I* (Academia, Praha 1987)
Vodák, Jindřich: *Shakespeare* (Melantrich, Praha 1950)

OBSAH

Předmluva	5
Macbeth.....	8
Macbeth.....	9
Glossary	152
Poznámky.....	161
Ediční poznámka	171

WILLIAM
SHAKESPEARE

MACBETH

Z anglického originálu Macbeth přeložil,
poznámkami opatřil a předmluvu napsal Jiří Josek.

Obálku navrhl Aleš Krejča.

Grafická úprava a sazba Jaroslav Hrabě.

Redakce Jana Mertinová.

Vydalo nakladatelství Romeo, Pod Bání 21, 180 00, Praha 8,
jako svou 20. publikaci.

Vytiskl Akcent tiskárna Vimperk, s.r.o.

Vydání první, Praha 2005.

www.jirijosek.com